EKONOMİ

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

PAZARTESİ 17 NİSAN 1978

ADRES:
İstanbul: Yerebatan Caddesi Taşsavaklar Sok. No 5 Cağaloğlu
Ankara : İzmir Caddesi No20/27 Kızılay

TELEFONLAR:
İstanbul: 27 77 12 • 27 69 09
Ankara : 17 65 36 • 18 36 58

Yıl 5 Sayı 1743,

Vehbi Koç'un «Anadol» araba satışlarından 600 milyon lira haraç aldığı ileri sürüldü

«Vergi rekortmeni» Vehbi Koç, vergi kaçırmaktan yargılanıyor

Yugoslavya'ya resmi bir ziyarette bulunan Başbakan Bülent Ecevit, Yugoslavya Devlet Başkanı Broz Tito ile...

HABER MERKEZİ

Vehbi Koç'un, Anadol Araba satışlarından 600 milyon lira dolayında vergilendirilmemiş «Haraç para» aldığı gerekçesiyle, 18 Nisan'da Ankara Birinci Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanacağı bildirilmiştir.

Mustafa Kemal Özkök adında hukukçu ve inşaat mühendisi olduğunu bildiren bir kişi tarafından gazete ve ajanslara çekilen telgraflarda, Vehbi Koç'tan korkmayan ve ilan ağababalarına yağcılığa tenezzül etmeyen basının duruşmaya ilgi göstermiştir:

«Anadol Araba satışlarında, müşterilerden yasadışı altı yüz milyon lira dolayında (hem de vergilendirilmemiş) haraç para alan Vehbi Koç ve şürekasının tutuklu olarak yargılanması ve 3003 Sayılı Yasa gereğince birer yıl hapsi için yaptığım başvuru üzerine, Cumhuriyet Savcılığınca, tamamlanan hazırlık soruşturması sonucunda, Ankara Birinci Asliye

(Devamı Sa. 7. Sü. 4'de)

«16 MART KATLİAMI» DOSYASI ARALANIYOR..

KATLİAMIN ELEBAŞISI HAMİT AKYÜZ'ÜN YAKALANMASININ ERTESİ GÜNÜ, DARICA MHP BELEDİYE BAŞKAN ADAYI ANKARA'DAN TELEFONLA ARANDI !..

- ★ Hamit Akyüz'ün Darıca İstihkâm Taburu'nda görevli Yüzbaşı Tuncer Atabey ile ilişkisi nedir?
- ★ Darıca'da öğrencilere verilen Arkadaş Yayınlarının çocuk kitapları, faşist olduğu bildirilen okul müdürü tarafından niçin Yüzbaşı Tuncer Atabey'e götürüldü?
- ★ «16 Mart Katliamı»nda kullanılan ve askeri yapı olduğu polis tarafından açıklanan bomba nereden temin edilmiştir?
- ★ Polisler, Hamit Akyüz'ün kapısını açınca, eşi Öğretmen Sabahat Akyüz'ün ilk sözü, «Ne yapmaya geldiniz? Evimizde bomba yok» oluyor..
- ★ 18 Mart günü eşi doğum sancıları çekerken, Hamit Akyüz «annem hasta» diyerek Malat-

Haberi 4. sayfada

ECEVİT'İN YUGOSLAVYA GEZİSİ SONA ERDİ

HABER MERKEZİ

Başbakan Bülent Ecevit'in dört gündür sürdürmekte olduğu Yugoslavya gezisi dün sona ermiştir. Yugoslavya - Türkiye ortak açıklamasının yayınlanmasından sonra Belgrad'da bir basın toplantısı düzenleyen Ecevit ve beraberindeki heyet dün saat 19.30 da Yugoslavya'dan ayrılmıştır.

Yugoslavya'da bulunduğu süre içinde, Yugoslavya Devlet Başkanı Tito, Başbakan Vesselin Djuronoviç ve Yugoslavya'daki 6 Federal Cumhuriyet yetkilileri ile de görüşen Ecevit, iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da geliştirileceğini söylemiştir.

Ecevit Belgrad'da yaptığı basın toplantısında, Türkiye ve Yugoslav heyetlerinin görüşmelerinden elde edilen sonuçlar hakkında bilgi vermiştir. Ecevit basın toplantısında çeşitli konulara ilişkin görüşlerini açıklamıştır.

Ecevit ile teknik, siyasal, ekonomik ve kültürel alanlarda olumlu görüşmeler yaptıklarını söyleyen Yugoslavya Başbakanı Djuronoviç, ... sında geniş kapsamlı ekonomik işbirliği için olanakların büyük olduğunu belirtmiştir.

Ecevit hükümetinin de yargı organlarının kararlarını çiğnediği ileri sürüldü

★ SAYIŞTAY DENETÇİLERİ, BİRÇOK SAYIŞTAY VE DANIŞTAY KARARININ UYGULANMADIĞINI BİLDİRDİLER

ANKARA (İSTA)

Sayıştay Denetçileri Derneği Başkanı Musa Özdemir dün bir açıklama yaparak hukuk devletine bağlılığın biricik ölçüsünün yargı organları karşı-

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

Japonya da «Nötron Bombası» na karşı çıktı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Japon Parlamentosunda bir konuşma yapan Japonya Dışişleri Bakanı nötron bombasının üretimine karşı olduğunu açıklamıştır. Japonya Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, BM'in Mayıs ayında yapacağı özel silahsızlanma top-

(Devamı Sa. 7. Sü. 5'de)

Vergi Yasa Tasarısı, Komisyon'da bugün görüşülmeye başlıyor

ANKARA, (THA)

Bir süre önce Parlamento'ya sunulan yeni Vergi Kanunu Tasarısı Millet Meclisi Plân Komisyonu'nda bugünden itibaren görüşülmeye başlanacaktır.

Yeni Vergi Tasarısı 14 Vergi Yasası'nın 210. maddesinin değiştirilmesini öngör-

(Devamı Sa. 7. Sü. 6'da)

TARİŞ'İN ÜZÜM İŞLETMESİ'NDE ÜÇ ADET DİNAMİT LOKUMU BULUNDU

★ AFİŞ ASAN TÜM - DER ÜYELERİNE POLİS ATEŞ AÇTI, 4 KİŞİ YARALANDI

HABER MERKEZİ

TARİŞ'in Alsancak Üzüm İşletmesinde yapılan aramada patlamaya hazır üç adet dinamit lokumu bulunmuştur.

TARİŞ Genel Müdür Muavini Erol Güngör'den alınan bilgiye göre Genel Müdür'ün emri uyarınca hafta tatilinden yararlanarak üzüm işletmesinde arama yapılmıştır. Bu sırada işletmeye ait su deposunun üzerinde patlamaya hazır üç adet dinamit lokumu bulunmuş, durum güvenlik kuvvetlerine bildirilmiştir.

Emniyet Müdürlüğüne bağlı bomba imha ekipleri üzüm işletmesinde bulunan dinamit lokumlarını tesirsiz hale getirmiş olayla ilgili soruşturmaya başlanmıştır.

İSTANBUL

★ Dün sabaha karşı, Unkapanı'nda MEYAK kesintileriyle ilgili afişleme yapan TÜM-DER üyelerine polis tarafından ateş açılmıştır. İçkili oldukları öne sürülen polisler, izinli afiş yapıştıran TÜM-DER üyelerinden 4'ünü yaralamışlardır. Bu arada 10 üyeden de herhangi bir haber alınamadığını belirten TÜM-

(Devamı Sa. 7. Sü. 3'de)

SOSYALİST ÜLKELER VE SOVYETLER BİRLİĞİ İLE EKONOMİK İLİŞKİLER GELİŞTİRİLECEK

★ DEVLET BAKANI ÇETİN, TÜRKİYE İÇİN SEÇENEKLERİN ÇOK OLDUĞUNU TEKRARLADI

ANKARA (İSTA)

Devlet Bakanı Hikmet Çetin nakit bunalımı dolayısıyla yabancı hükümet ve kuruluşların Türkiye'nin içişlerine müdahalesine kesin olarak izin verilmeyeceğini öne sürerek, «Hükümetimiz bugün bütün seçenekleri kullanmaya kararlıdır ve bu kararlılığını saklamaktadır» demiştir. Çetin Batı Almanya gezisinin çok yararlı geçtiğini ifade ederek Batı Almanya'nın Türkiye'ye açtığı 50 milyon marklık hükümet ve 130 milyon marklık da proje kredisinin hemen işlemeye başlayacağını bildirmiştir.

SOVYETLERLE EKONOMİK İLİŞKİLERİ ARTTIRACAĞIZ

Hikmet Çetin Türkiye i-

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

Köy Enstitüleri'nin 38. Kuruluş Yıldönümünde...

Fakir BAYKURT
Dursun AKÇAM
Mehmet BAŞARAN
Ali DÜNDAR

Köy Enstitüleri'ni anlatıyor...

Bugün 2. sayfamızda

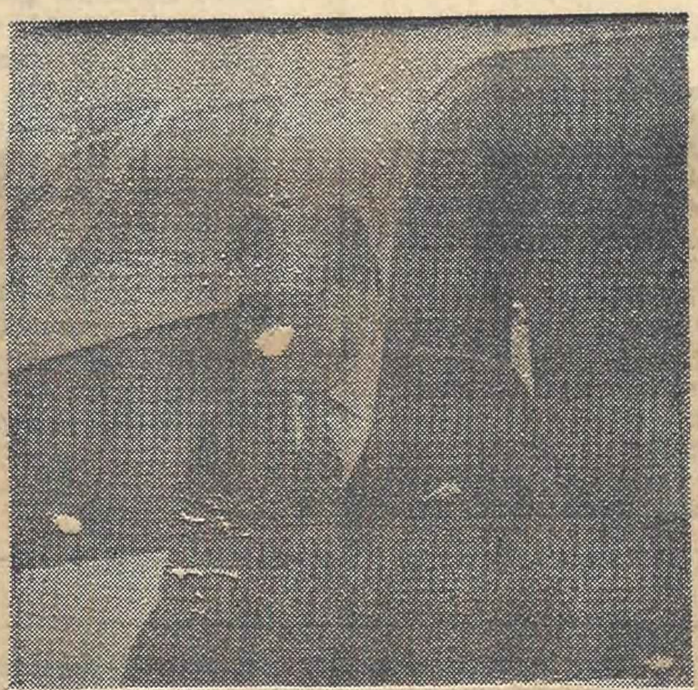
Fikirtepe Atatürk Eğit m Enstitüsü ile Ortaköy Eğitim Enstitüsü'nün açılışı bir hafta daha ertelendi...

İSTANBUL (İSTA)

Milli Eğitim Bakanı Necdet Uğur tarafından açılmasına karar verilen 67 Eğitim Enstitüsü'nden 52'sinin yarın öğretime başlayacağının bildirilmesine karşın İstanbul'daki Fikirtepe Atatürk Eğitim Enstitüsü ile Ortaköy Eğitim Enstitüsü'nün açılışının bir hafta daha ertelendiği bildirilmiştir. Bu karara neden olarak da yer ve öğretmen sorununun çözümlenmediği gösterilmiştir.

İstanbul Milli Eğitim Müdürü Ruhi Kanak'ın verdiği bilgiye göre, Fikirtepe Atatürk Eğitim Enstitüsü ile Ortaköy Eğitim Enstitüsü'nde

(Devamı Sa. 7. Sü. 4'de)

Amerikalı milyarder Rockefeller İstanbul'da

ÇUK

RESMİ TURİST

Parababası Rockefeller, «Türkiye'ye turist olarak geldim» diyor.
Olabilir...
Ancak, ne zamandan beri Vali Yardımcıları turistleri (!) karşılamaya havaalanına gidiyor?
Bunu merak ettik de...

A.Ş.

İSTANBUL (İSTA)

IMF'nin «Yeşil Işık» yakmasından sonra Türkiye'ye doluşan yabancı banka heyetlerinden sonra Amerikalı milyarder işadamı Nelson Rockefeller önceki gün özel uçağıyla İstanbul'a gelmiştir. Türkiye'ye turistik bir gezi için geldiğini söyleyen Rockefeller'i karşılayanlar arasında İstanbul Vali Vekili de bulunuyordu.

20'ye yakın polis tarafından korunan Rockefeller, Salı günü Başbakan Bülent Ecevit'le bir görüşme yapacağını

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

DİSK'in 1 Mayıs afişlemesi 27 Nisan'da başlıyor

İSTANBUL (İSTA)

DİSK Genel Sekreterliği bir açıklama yaparak, 1 Mayıs hazırlıkları hakkında bilgi vermiş ve 1 Mayıs afişlemesinin tüm ülke çapında 27 Nisan tarihinde başlayacağını, afişlemenin tüm ülke çapında kurulu komitelerce sürdürüleceğini belirtmiştir.

Açıklamada ayrıca, 1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma gününde düzen ve disiplini sağlamak için tüm güvenlik önlemlerinin de alındığı açıklanmıştır.

Bakanlar, yeni sosyal güvenlik tasarılarıyla ilgili açıklamalar yaptılar

HABER MERKEZİ

Geniş kitlelerin sosyal güvenliğe kavuşturulması konusu ve bu yönde hazırlanan yasa tasarıları tartışma konusu olmaya devam ederken Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar yaptığı açıklamada 7 milyon ev kadınını sosyal güvenceye kavuşturacak Bağ-Kur Yasası değişikliğinin önümüzdeki günlerde çıkacağını sanatçıların sosyal güvenliğiyle ilgili yasa tasarısının ise 3 ay içinde yasalaşmasını umut ettikleri-

(Devamı Sa. 7. Sü. 2'de)

KÖY ENSTİTÜLERİNİN 38. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ

17 Nisan, Köy Enstitülerinin kuruluş yıldönümüdür. Eğitim tarihimiz en önemli ve olumlu adımlarından biri olan Köy Enstitülerinin 38. kuruluş yıldönümünde, Enstitülerin yetiştirdiği üç eğitimci ve yazarımızın: Fakir Baykurt, Mehmet Başaran ve Dursun Akçam'ın, Köy Enstitüleri ile ilgili görüşlerini okurlarımıza sunuyoruz. Ayrıca Ali Dündar'ın Köy Enstitüleri olayını irdeleyen yazısı da sayfamızda yer alıyor.

Köy Enstitüleri deneyinden cesaretle yararlanmalıyız

Fakir BAYKURT

— «Köy Enstitüleri, eğitim tarihimizde köklü etkiler bırakmış bir uygulamadır. Siyasal açıdan bir ölçüde güçlü bir döneme oturtulmuştur. Tasarlanması ve doğru çizgide uygulanması 10-15 yıllık bir süreyi kaplar. Daha çok tek parti dönemi dediğimiz dönemin uygulamasıdır.

Bugün, yeniden güncel bir konu olan Köy Enstitülerini düşünürken, politik durumu gözden geçirmek zorundayız. Kanımca bugün Köy Enstitülerinin yeniden uygulamaya sokulabileceği güvenilir bir ortam yoktur. Bilindiği gibi bir toplumda uygulanan eğitimin biçimini ve kurumlarını eğitimcilerden çok politikacılar saptayabilmektedir. Bugün zayıf bir çoğunlukla hükümette bulunan parti bu konuya biraz daha güçlendikten sonra girebilir sanıyorum.

O zaman yapılacak olan nedir? Millet Meclisi'nde ve basında konuşulduğu gibi bugünkü Türkiye, özellikle kırsal kesim 1940'ların Türkiyesi değildir. Bütünüyle değil ama, büyük ölçüde değişmeler olmuştur. Öğretmen ve okul sayısı, o dönemle kıyaslanmayacak derecede gelişmiştir. Köyler ulaşım, tarım - araç gereci, kitle haberleşme olanakları bakımından, hiç değilse bir ölçüde değişmiştir. Pek tabi değişmeyen ve esaslı sorunlar halinde duran pek çok yanlar da vardır. Öte yandan köylerden kentlere doğru yirmi yıldır süren akım, nüfus dengemizi kentlerden yana kaydırmıştır. Köyler temelli boşalmamış, ama kentlerde büyük yığılmalar olmuştur. Bu durum karşısında eğitim kurumlarının ve yöntemlerinin yeniden düzenlenmesi, zaten bir zorunluluktur. Eğitim kurumlarımız ve yöntemlerimiz geniş ölçüde çağ gerisi bir nitelikte ve yetersizdir, toplumun beklediği ölçüde yararlı olamıyorlar.

Kanımca, Köy Enstitülerinin 1940'lardaki biçim ve içeriği ile yeniden kurmak, tartışılacak bir konudur. Fakat bugün Köy Enstitüleri deneyinden ve ilkelerinden cesaretle yararlanarak bütün okullarımızı onlar gibi yenileştirmek ve düzenlemek gerekir. Köy Enstitülerine egemen olan eğitim ilkesi öğrencinin kendi doğal çevresi içinde, iş ile üretim yaparak eğitilmesidir. Bu türlü eğitim temrinci iş okulu örneğinden farklıdır. Enstitülerde öğretim amacı olarak seçilen ve yapılan «iş», gerçek «iş» idi. Sonunda hem üretim, hem öğrenim bırakırdı. Yapılan işler öğrenimden sonra yıkılmazdı, kullanılırdı. Örneğin: Yapılan yapının içinde yaşamak gibi.

Bu türlü bir eğitim yöntemini, bütün okullarımızda uygulayıp hem üretim bilgi ve beceri elde etmek, Türkiye'nin köyde ve kentte bugün yaşamakta olduğu yoksulluk durumuna son derece uygun düşer.

Ben ayrıca kişilikli, çağdaş, hem güne hem ileriye bakan yurttaşlar yetiştirilmesi bakımından Köy Enstitülerinde bir eğitim aracı olarak kullanılan Ulusal Kültür değerlerinin bugünkü gibi bugün de ele alınıp kullanılmasını gerekli görüyorum.»

Köy Enstitüleri ve eğitimin büyük görevi

M. BAŞARAN

Kişiler her yanda, yaşadıkları düzenin değer yargıları, dünya görüşüyle kuşatılmış durumda. Kendince duyup düşünmeleri engellenmiş. Konuştukları dil bile, bir yerlere bağlıyor onları. Beyin, beynin uzantısı sayılan el, (ki üretim yaşamının simgesidir.) kurulu düzenin değişik güçlerince koşullandırılıyor, düzenin çarklarını döndürecek nitelikler kazandırılmağa çalışılıyor onlara... İnançlar, gelenekler, görenekler, atasözleri, hak hukuk anlayışı böyle bir işleve koşulu hep...

Egemen güçler, egemenliklerini sürdürmenin aracı sayıyorlar eğitimi; bu anlayışın «okulculuğunu» yaygınlaştırıyorlar.

Bizde «eğitimin büyük görevi» daha Kurtuluş Savaşı yıllarında kavranmıştır. Anamala dünyanın üzerimize saldığı uşaklarını yurttan atmakla kurtulunamıyacak, bağımsızlaşılamıyacaktır. Ekonomik, sosyal, ekinsel yaşamımızın değişmesi gerekmektedir. «Nasıl bir eğitim?» konusunda toplantılar, araştırmalar yapılmakta, çalışmalar sürdürülmektedir. Ethem Nejatlarca Başkumandan bile, İzmir'e girdiği gün, bundan sonra «eğitim bakanı olarak savaşı sürdürmek» istediğini söyler.

Ne var ki, Tanzimatla başlayan «yanlış»tan kurtulunamaz: Öykünmecilik.. Batının, vardığı aşamada yarattığı «klasik okulu» anlayışı aktarmağa çalışırız uzun süre.. Kendi koşullarımıza eğilmek, ayağımızı yere basmak, gerçeklerimize yaslanmak aklımıza gelmez. Ama bu çeşit eğitim, bilgilendirme, insanımızı uyandırmağa, bilinçlendirmeğe, toplumu ilerletmeğe yaramamakta, daha çok kendine yabancılaştırmaktadır.

B. Russell, sanayi devriminden sonra yoksulluğu, açlığı, dünyanın halini, kollektif bir aptallık saymaktadır. Anamalcı düzenin «okulu» eğitim anlayışı, kentsoylu özlemlerini, ölü bilgileri yayarak, bu aptallığı yaygınlaştıran çağdışı bir kuruma dönüşmüştür.

Bizde bu gerçeği gören, eğitimin canlandırıcı bir eyleme dönüşmesini, geniş halk kitlelerini uyandırıcı, hak ve sorunlarına sahip çıkarıcı, emeğe dayalı bir kalkınmayı gerçekleştirici niteliğe kavuşmasını savunan ve bu anlayışta bir eğitimi Köy Enstitüleriyle gerçekleştiren TONGUÇ olmuştur. Egemen güçlerin neye izin verip vermiyeceğini bilir, II. Dünya Savaşının ülkemizde yarattığı koşulları iyi değerlendirerek, tüm devlet güçlerini 1940-1946 yılları arasında «eğitim seferberliğine» koşmayı başarır. Klasik eğitim anlayışından ayrı bir yol, bir öz tutulduğunu belirtmek için adına Köy Enstitüleri denilen eğitim imeceleriyle, yeni üretim aşamalarını amaçlayan çalışmalara girilir... Kentler, kasabalar dışında, köylerin yanıbaşında gerçek yaşamı eğitim alanına dönüştüren eğitim siteleri... tarlalar, bahçeler... İşlikler, derslikler... Öğrencilikle emekçiliği birleştiren bir yaşama düzeni... Davranış düzeyinde bilgiler edindirilmekte, toplumsal ekonomik yaşamı ilerletici etkinlikler yetkinlikler kazandırılmaktadır kişilere..

Önünden engeller kaldırıldığında, bilinçli emeğin neler yaratabileceği ortaya konmuştur. Ön yargılarımız, aktarma bilgilerimiz, koşullanmışlıklarımız yüzünden hâlâ yeterince anlayıp değerlendiremediğimiz bir olgudur bu..

Ama kimilerine göre, «Faşist devlete taze kan verme amacına yönelik» bir girişim, kimilerince «ütopya», ayağının altından bir şeylerin kaydığının ayrımına varanlara göre de: «komünist yuvalarıdır» «kolhozlardır» Enstitüler.

Oysa, sağlıklı düşündüğümüz; bilimsel bir yaklaşımla sorunlarımıza eğildiğimiz zaman geleceğimiz yer, devrimci eğitim imeceleridir, Köy Enstitüleridir. Kırsal kesimde de, kentsel kesimde de «kollektif aptallığı yaygınlaştırmaktan» kurtulmak istiyorsak, kafayı, eli özgürleştiren, daha iyi düşünen, daha bol üreten, bizi yeni aşamalara ulaştırıcı eyleme dönüştürmek zorundayız eğitimi...

NİSAN HARİTASI

Dışarda sabah oluyor
Düş kadar güzel bir sabah
Yalap yalap gün deydi kaba dağlara
Işıdı Cılavuz Pulur Dicle dolayları
Morca gölgeli tarlalar
Işıdı ala buğda
Ernis'in Gölküy'ün Pamukpınar'ın
Sıvasız yapıları
Yansıdı Daday'a elmalıklar
Açıldı Hasanoğlanda sabahın kapıları
Sürüler otlağa gitti
Kımıldandı Akçadağ'da şeftali ağaçları
Sırtlarında boz urba, ayaklarında postal
Yürüdü bir aydınlığa doğru
Ağ alınlarda Türkiye
Egede Kızılçullu Ortaklar
Bozkırda Çifteler İvriz
Trakya düzende Kepir
Aynı yolda aynı emek
Tıkır tıkır işlemeğe koyuldu
Enstitüler
Balığa çıktı Karadenizdekiler
Dünyayı öğrenecek mavi kitaptan
Fındıklı kıyıların yoksul çocuğu
Beşikdüzü Akpınar
Pazarörende Savaştepede Arifiyede
Tütüyor sıcak sıcak kabartılmış yer
Havada harç ter kokuları
Coşkun nehirler geçiyor
Yüreklerin dibinden
Söküp götürüyor gamı kederi
Gül şimdi gül oldu Gönen'de
Şimdi portakal oldu
Aksu'da portakallar
Kepirtepe'den Hasanoğlan'a
İmeceye gidiyor trendekiler
Gözlerinde Nisan gökleri
Yol boyunca
Alışılmış karanlığın tedirginliği
Küçümseyen bakışlar
Bir koca istasyonda bir şişman adam
«Nereye ameleler?» dedi
Kızmadılar
Bir ay doğdu Pasın'dan

BAŞARAN

(NİSAN HARİTASI'ndan)

GÖRÜNEN KÖY

Dursun AKÇAM

Köy Enstitüleri yıkılalı 28 yıl oldu, adları unutulmadı. Her zaman yaşayan bir konu basında, aydın kamuoyunda, devrimci çevrelerde... Eğitim çıkmazına bir çözüm arayanlar Köy Enstitüleri deneyimlerine değinmekten geçemezler. Yerli, yabancı üniversitelerde doktora tezlerine konu oldu. Cilt cilt kitaplar yazıldı enstitüler üstüne...

Öyleyse nereden geliyor bu eğitim kurumlarının gücü?... Ayrıntılara, analizlere girmeden konuyu irdelemeye çalışalım.

Köy Enstitüleri kurulmadan, yani 1937'lere gelinceye değin öğretmen yetiştiren kurumların sayısı 130 yılda 12'ye ancak çıkabilmişti. Sırası ile «Darulmuallimin (Erkek Öğretmen Okulu, 1848)» «Darülmuallimin-i İptidaiye (İlköğretmen Okulu, 1868)», «Darülmualimat (Kız Öğretmen Okulu, 1870)», «Darülmuallimin-i sıbyan (1972)», «Darülmuallimin-i Ali (Yüksek Öğretmen Okulu, 1915)».

Cumhuriyet döneminde bu kurumların adları Türkçeleştirildi. Programlara yeni rejimle ilgili bazı kavramlar girdi ama nitel yanları pek değiştirilmedi. Ülkenin koşullarından, toplumun gereksinmelerinden pek uzaktılar...

1937 tarihine gelinceye değin 40.000 köyümüzde okul sayısı, 4.007 idi. Öğretmen sayısı 5.090, öğrenci sayısı da 472.570'ti. Osmanlı İmparatorluğu dönemini de eklersek 650 yılda köylere götürülen eğitim hizmetleri bundan ibaretti. Nüfusumuzun yüzde 84'ü o dönemde köylerde yaşıyordu...

Halk dersaneleri, eğitmen kursları deneyiminden sonra 803 sayılı yasa ile Köy Enstitüleri kuruldu. Enstitüler ilk mezunlarını 1942-1943 yılında, sonuncuları da 1952'de köylere gönderdikten sonra temelli kapatıldılar.

Bu on yıllık sürede (1942-1952) köy okulu sayısı 4.007'den 14.000'e yükseldi. (Artış oranı yüzde 331). Köy öğretmeni sayısı 5.090'dan 22.072'ye çıktı (artış oranı yüzde 480). Köylerdeki öğrenci sayısı 472.570'ten 1.333.380'e ulaştı (artı oranı yüzde 326). Bu dönemde aynı kurumlarda yetişen 870 eğitmen, 730 köy sağlık memuru bu sayılara eklenmemiştir...

Görülüyor ki bir savaştı bu, karanlığa karşı ışığın savaşı. Bu savaş aynı hızla bir on yıl daha sürdürülmüş olsaydı okulsuz köy, okumasız, yazmasız tek insan kalmayacaktı. Aradan 40 yıla yakın bir zaman geçti. Bugün 10.000 köyde okul yok, ilköğretim çağında iki milyon çocuk öğrenimden yoksun.»

Oysa Köy Enstitülerini, Köy Enstitüsü yapan asıl onların nitel yanlarıydı. İkinci Dünya Savaşının kan kustuğu bir dönemde, çadır kamplarında açılmaya başlamıştı bu kurumlar. Devletin bütçesi sınırlıydı. Hele ayağı çarıklıların çocuklarına vereceği fazla para yoktu. Asker urbası giyerler, ot şiltelerinde yatarlardı. Okuyacakları yapıları, işlik, atelye, dersane, sıra vb. nesneleri de kendileri yapacaklardı. Öyle hazır yiyicilik de yoktu. Köydeki gibi tarlada, bağda bostanda üretim yapacaklar, ektikleri diktikleri ile geçineceklerdi. Bölgenin özelliğine göre hayvancılık, balıkçılık, ipek böcekciliği, bağcılık alanlarında üretime özel bir önem verilecekti...

Böylece kendi yağları ile kavrulan köylü çocukları, bu kurumlarda bir takım bilgi ve beceriler kazandıktan sonra geldikleri yerlere döneceklerdi. Bunlar hükümetin köydeki sağ kolu olacak, koyun yönetimine, üretimine yardımcı olacaklar, fabrikalar kalifiye işçiyi askerlikte modern silahların tetiğini çekecek Metmetçiği yetiştireceklerdi. Giderek köy-kent arasındaki açıklık giderilecek, kapalı ekonomi pazara açılacaktı...

Gelgelelim kazın ayağı ters çıktı. Enstitülerin başına İsmail Hakkı Tonguç gibi ne yaptığını bilen değerli halk adamı, yetenekli bir eğitimci geçmişti. Devrin Eğitim Bakanı Çağdaş Aydın, Hasan Âli Yücel'den gerekli yardımı görüyordu.

Böylece çoklarının farkına varmadığı çağdaş, toplumcu bir eğitim temelleri atılmış oluyordu. «İş içinde iş aracılığı ile işe göre eğitim» temel ilkeydi. Doğayı değiştiren insan kendini de değiştirecekti. Eşyaya biçim verenler, üretim içinde kişiliklerine de biçim vereceklerdi. Teori ile pratik, eğitimle üretim içiçeydi. Karatahta gevezeliği kalkmış, model, maket, bibloların yerini sahici araçlar almıştı.

Eğitim, insanın insanı sömürmesi değil, insanın doğayı sömürmesi üstüne kurulmuştu... Üretim ortak, bölüşüm ortaktı...

Böylesi bir uygulama içinde bir yandan ülkenin insan kaynağına gidilirken, öte yandan dünyanın kültür, sanat, bilim kaynağına gidiliyordu. Köyün insanı ile birlikte onun türküsü, manisi, destanı gibi ürünleri de derleniyor, değerlendiriliyor. Ders dışı kitap okumak suç değil, saygıya, övgüye, ödüle değer bir davranıştı..

Kısacası o günün koşulları içinde eğitimde bir devrimci Köy Enstitüleri hareketi. Rahatı kaçmıştı feodal ağaların, tefeci - bezirgânların, işbirlikçi burjuvazinin. Onlar düzene yatkın piyonlar beklerken, düzeni eleştiren, sömürüyü, vurgunu talanı anlatan bir takım haddini bilmezler çıkmıştı... Köy çocukları ağaya kul, şeyhe murit, politikacıya oy tarlası olmayacaktı... Oysa ABD ile ikili antlaşmalar imzalamıştık. Bir de demokrasi getirmiştik oralardan. Feodal değer yar-

(Devamı 7. Sayfa'da)

Politika'DAN MEKTUP

Köy Enstitülerinin 38. Kuruluş Yıldönümünü kutlarken

Bugünkü mektubumuz, belki ilk bakışta sadece öğretmenlere, eğitimcilere seslenir gibi görünüyor. Ama Köy Enstitüleri deneyi, aslında tüm Türkiye toplumunun ve tüm okurlarımızı ilgilendiren bir konu. Üstelik de, kuruluşunun 38. kapatılmasının da neredeyse 30. yılında, hâlâ üzerinde tartışılan, güncelliği yitip gitmeyen bir toplumsal olay.

Politika'dan okurlarımıza mektup atma günü, Köy Enstitülerinin kuruluş günüyle çakışınca mektubumuzda da bu konuya değinmeden edemedik. Politika'nın, her konuda olduğu gibi Köy Enstitüleri tartışmalarında da, konuya, işçi sınıfının bilim ve eğitim anlayışı gözüyle bakmak çabası, bunda etkin oldu.

Köy Enstitüleri, bilindiği gibi, 1940 Yılında, Hasan Ali Yücel'in Millî Eğitim Bakanlığı sırasında Büyük Eğitimci Tonguç'un önderliğinde ve programlayıcılığında kurulmuş, son derece özgün eğitim kurumlarıdır. Köy Enstitülerinin amaçları ve sonuçları Türkiye'de çok tartışıldı. Bu tartışmalar 38 yıldır da sona ermedi. Egemen güçler, kırsal kesimlerin ağasından şeyhinden, yani kapitalizm öncesi kalıntılarından başlayarak, o dönem CHP yönetimine hâkim olan büyük sermaye kesimlerine kadar, karşı çıktılar bu kurumlara. Ve Köy Enstitüleri Yasasını çıkarmış bulunan CHP Hükümeti daha ömrü on yıla bile varmadan bizzat kapattı Köy Enstitülerini. Ama bu kısa süre bile yetti Köy Enstitülerinden ileri bir ses gelmesi ve bu sesin tüm Türkiye'ye yayılması için. Bugün hâlâ eğitim, düşün, yazın dünyamızın katkılı kişilerin çoğu Köy Enstitüsü kökenlidir.

Köy Enstitülerini burjuvaziyi palazlandırmaya sermayeyi güçlendirmeye uğraşan CHP kurdurmuştu 1940'larda. Ama kısa zamanda bakıldı ki, Köy Enstitüleri, burjuvaziye gereken «eğitim seferberliği»nin kendisine eleman yetiştirmek için cehaleti bir ölçüde aşma, çabalarının dışına taşmış; sermayeye eleman yetiştirmek yerine, bilimi, ışığı, çağdaş düşünceyi en ücra köylere kadar götüren, aydını kitlelerden koparmak yerine, halkı, köylüyü aydınlaştırmayı amaçlayan kuruluşlar olmuş. üstüne üstlük demokrat bir düşünce geliştirmiş bu Enstitülerde. Faşizmin ve faşizm özentilerinin kol gezdiği 1940'larda, buralardaki özgür okuma, tartışma, halkla haşırneşir olma, eğitimi işle, üretimle içiçe kaynaştırma ortamı faşizme de bir engel haline gelivermiş. Yani kısaca burjuvazinin «çizmesinden yukarı çıkmış» Tonguç'un Enstitüleri. Yaşatırlar mı? Yaşatmazlar. Tam demokrasi nutukları atıldığı bir dönemde kapatılıvermiş Enstitüler.

O döneme göre gerçekçi yanları da, hayali yanları da bulunan, ama ileri ve özgün bir deney olduğu hiç söz götürmeyecek eğitim kurumları olan Köy Enstitülerine saldırılar sadece sağdan gelmedi. Soldan da eleştiriler geldi Köy Enstitüleri deneyine Soldan eleştirilerin insaflı bir bölümü doğru ve haklıydı. Çünkü Köy Enstitüleri ile toplumun sorunlarının çözümlenebileceğini, devrim yapılabileceğini ileri sürenler de çıkıyordu. Buna karşı yükselen eleştirilerde [illegible] eğitimin üretim biçimini tek başına değiştiremeyeceği ve sermaye egemen oldukça, onun çerçevesinin fazla dışına taşan bir eğitimin de mümkün olamayacağı dile getirildi. Ama bazan bu eleştiriler bazan Köy Enstitüsü deneyini tüm ileri yönlerini, bugün eğitim alanında hâlâ önemli birer anahtar olabilecek ilkelerini, büsbütün reddetme yanılgısına kadar vardı. Yine «sol»dan gelen bazı eleştirilerde Köy Enstitüleri «faşist kurumlar» olarak nitelendi ve bir uç yanılgıya düşüldü.

İşçi sınıfının şaşmaz biliminin ve eğitim anlayışının gözüyle bakacak olursak, bugün görülen şudur: Köy Enstitüleri eğitimde ileri bir adımdı, özgün bir deneydi. Sürdürülebilseydi Türkiye'nin düşün ve eğitim alanında ve demokrasi savaşımında ileri adımlar atılabilirdi. Ama Köy Enstitüleri olayını, iktidarın sınıf yapısından bağımsızlaştırmak burjuvazinin egemenliği altında sermaye egemenliğine yönelik bir yapı kurulabileceğini düşlemek yanılgıydı. Sınıf gerçeğini, sınıf savaşımını inkâr etmek demekti.

Bugün Köy Enstitüleri yeniden açılabilir mi? Açılmalı mıdır? Şimdi böyle bir soru da tartışılıyor. Ve bu sorusunun cevabı da aynı noktadan kaynaklanıyor. Köy Enstitüleri, günümüz Türkiye'sinde yeniden ve aynen açılamaz. Buna ne toplumun günümüzdeki yapısı ne aradan geçen 40 yıllık toplumsal gelişme olanak tanır, nede 1940'ların Köy Enstitüleri, 1980'lerin sorunlarına ilaç yarasına merhem olabilir. Köy Enstitüleri büyük olan sevapları ve sevapları yanında küçücük kalan günahlarıyla eğitim tarihimizin ürünü olmuştur. Ama bu, 1978 Türkiye'sinde Köy Enstitüleri'nin tüm deneylerinden yararlanmamak; Enstitülerde uygulanan Türkiye koşullarına uygun, ileri ve özgün yöntem ve ilkeleri unutmak anlamına gelmez. Bugün hâlâ ve belki de yarın, Köy Enstitüleri deneyinden öğreneceğimiz pekçok nokta, alacağımız pekçok ders olacaktır eğitimimize çeki düzen verebilmek için. Asıl tartışmanın bu noktaların, bu derslerin neler olduğu üzerinde yoğunlaşmasında büyük yarar vardır.

Haftaya yeniden buluşmak dileğiyle.

Köy Enstitülerinin 38. Yılı

Ali DÜNDAR

«Köyün canlanması demek, aynı zamanda kaynağının fışkırması demektir. Millî kudretimizin özü orada saklıdır. Bu kaynak fışkırmadıkça kuvvetli, mes'ut, şen ve varlıklı Türkiye yaratılamaz. Türk milletinin kültür yaratabilmesi bu kaynaktan ilham ve kuvvet alabilmesine bağlıdır.»

Köy Enstitülerinin başlıca yaratıcısı ve kurucusu Tonguç Baba'nın «Canlandırılacak Köy» adındaki özgün yapıtından aktarıyoruz yukarıdaki bölümü. «Canlandırılacak Köy» 1939'da yayımlanmıştır. 1939'lar ki, faşizmin dünyanın bir yarısını ateşe boğduğu yıllardır. [illegible] Türk köyü, İtalyan Ignazio Silone'un «Fontamara»'sı gibi, ezgin ve bezgindir. Fakat Tonguç Baba umutludur.

Köy Enstitüleri, Cumhuriyet tarihimizin belki en olumlu, en çağdaş, en çok övünebileceğimiz girişimlerinden biridir. [illegible] Köy Enstitüleri. Ne yazık ki yaşatılamadı. [illegible]

Köy Enstitüleri sürdürülebilmiş, yaşatılabilmiş olsaydı bugün çoktan «köşeyi dönmüş»; demokratikleşme sürecinde toplum olarak yerimizi belirlemiş olacaktık. [illegible]

Köy Enstitüleri [illegible] Köy Enstitülerinin kapıları. 1940-1946'lardaki jandarmanın, Bucak Müdürünün tutum ve davranışları, Vali ve Kaymakamların buyruk ve uygulamaları, hattâ bazı Bakanlıkların girişimleri rahatça konuşulup tartışılabiliyordu. Yığınla kitap, dergi, gazete giriyordu Köy Enstitülerine. Kitap, ekmek kadar kutsaldı her biri öğrencinin gözünde. Ayıp olan okumamak; nasırsız avuç içleriyle dolaşmaktı; işten, derslikten kaçmaktı.

Köy Enstitülerinin bugün de önemini yitirmemiş olmasının asıl nedeni bence bu yanı, yani emeği ve işi, tam çalışmayı kutsamasıdır. [illegible] Ne var ki, Köy Enstitüleri, [illegible] kendini bir varlık sanan kentsoy-ludur, eşraf ve parti mütegallibesidir. Örneğin, 1945'lerde Eskişehirli bir toprak ağası, Meclis Kürsüsünden Başbakana şöyle bağırmıştır:

«— Nedir bu Köy Enstitüleri dediğiniz fesat yuvası, köyü nereye götürüyorsunuz?»

Bundan sonra Köy Enstitüleri konusu sık sık Meclis'e gelir. Bakanlar kuruluna girer çıkar. Parti toplantılarında tartışılır. Basına yansır. [illegible] Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel, «Köy Enstitülerini birer komünist yuvası yapmak» ve kimi azılı komünistleri korumak ve onlara Köy Enstitülerinde görev vermek» suçundan [illegible]. Demokrat Parti iktidara gelir ve Köy Enstitülerinin [illegible].

Köy Enstitülerinin kurucusu Tonguç Baba yerden yere çalınır. İtalyan yazarı Ignazio Silone'un «Fontamara» adındaki romanını [illegible] Millî Eğitim Bakanlığınca Danıştay'a [illegible]. Köy, köylü halk sözcükleri suç sayılır olur. 1950 seçimleri sonunda [illegible] bir DP Millî Eğitim Bakanı, çevresini saran insanlara şöyle seslenir:

«— Köy Enstitülerinde yetişen, o Allahsız komünist öğretmenleri nerede görürseniz bana bildiriniz, onların hepsini temizleyeceğim!»

Ulaştığımız şu noktada bile Köy Enstitüsü uygulamasına çok şey borçlu olduğumuzu vurgulamadan geçemiyoruz. [illegible] Köy Enstitüleri uygulamasının yol açtığı demokratikleşme [illegible] tartışmalar, sanırım daha sürecek ve ulusal eğitimciliğimizin oluşmasına ve özgünleşmesine daha uzun yıllar kaynaklık edecektir. [illegible] değin...

Rodezya görüşmelerinde anlaşmazlıklar var

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Zimbabwe Yurtsever Cephesi Liderleri Nkomo ve Mugabe'nin İngiltere Dışişleri Bakanı Owen ve ABD Dışişleri Bakanı Vance ile yaptıkları görüşmelerden sonra yapılan açıklamaya göre, Yurtsever Cephe, Smith Hükümeti ile görüşmeler yapmayı kabul etmiş, ancak, Rodezya'da siyah çoğunluk yönetiminin kurulması ile ilgili ABD-İngiltere ortak planının bazı temel noktalarının değiştirilmesi gerektiğinde ısrar etmiştir. Yurtsever Cephe'nin ısrarla ileri sürdüğü koşulların, kurulacak olan bir geçiş hükümetinde Yurtsever Cephe'nin ağırlık taşıması ve ırkçı yönetimin polisinin dağıtılmasından sonra kurulacak olan güvenlik kuvvetlerinin, Yurtsever Cephe için kabul edilebilir bir yapıya sahip olmasıdır. Yurtsever Cephe'nin, geçiş dönemi boyunca ülkede BM Barış Gücü Birliklerinin bulunmasına ise karşı çıkmadığı belirtilmektedir.

İspanya'da Cumhuriyetin 47. Kuruluş Yıldönümü kutlandı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İspanya'da cumhuriyetin kuruluşunun 47. yıldönümü büyük gösterilerle kutlanmıştır. Franco'nun faşist diktatörlüğü kurulmadan önceki cumhuriyet rejiminin kuruluşunun 47. yıldönümü kutlamaları, büyük kitlelerin katılımı ile yapılmış, ancak gösterilere polis saldırmıştır. Kutlama törenleri için Madrid'de düzenlenen kalabalık mitingi dağıtmak isteyen özel polis birlikleri, kauçuk mermi ve gözyaşartıcı bombalarla mitinge saldırmıştır. Polisin saldırısı üzerine, göstericiler, Madrid'in ana caddeleri üzerinde barikatlar kurmuşlar, anti-faşist ve monarşiye karşı sloganlar atmışlardır.

SBKP Brejnev'in gezisinin sonuçlarını onayladı

Sovyetler Birliği silahsızlanma çağrısını yineledi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sovyetler Birliği'nin Parti ve Devlet merkez organları, Leonid Brejnev'in Sibirya ve Uzakdoğu Cumhuriyetleri gezisinin sonuçlarını onaylamıştır.

Gezi ile ilgili olarak yayınlanan açıklamada, Brejnev'in bu gezi sırasında, emekçiler ve yerli yöneticilerle görüştüğü ve bu bölgedeki zengin yeraltı kaynaklarının işletilmesi ve ekonominin geliştirilmesi konularını konuştuğu belirtilmiştir. Bilindiği gibi Brejnev bu gezi sırasında bazı askeri manevraları da izlemiş ve Sovyetler'in dış politikası hakkında açıklamalar yapmıştı.

Açıklanan resmi bildiriye göre, SBKP Politbürosu, Yüksek Şura Prezidyumu ve Sovyetler Birliği Hükümeti, Brejnev'in bu gezi sırasında yaptığı çalışmaları onaylamıştır.

Resmi bildiride, gerçek silahsızlanmaya ulaşılmasının zamanımızın en önemli görevi olduğu belirtilmiş ve stratejik silahların sınırlandırılması konusunda ABD ile bir anlaşma yapmak kararlılığında olunduğu bildirilmiştir.

Bildiride ayrıca, Nötron Bombasının yapımından karşılıklı olarak vazgeçilmesi için Sovyetlerin Batı ülkelerine yaptığı öneri de yenilenmiştir.

Resmi bildiride, «Sovyetler Birliği'nin çabalarının amacı, her nereden gelirse gelsin olası bir saldırıya karşı kendisini ve sosyalist dostlarını korumaktır» denmiştir.

Enver Sedat Mısır Parlamentosunda eleştirildi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Mısır Parlamentosundan, Sedat'ın Mısır-İsrail görüşmelerine son vermesi, Sovyetler ve «Red Cephesi» ülkeleri ile ilişkilerin geliştirilmesi istenmiştir. Mısır Parlamento Meclislerinin dışilişkiler komisyonlarının ortak toplantısında yükseltilen bu eleştiriler, Sedat'ın ayrı Mısır-İsrail görüşmelerini başlatmasından bu yana, açıktan açığa yükseltilen ilk eleştiriler olmaktadır. Ancak komisyonların ortak toplantısında yükseltilen bu eleştiriler, Mısır Hükümeti tarafından reddedilmiş ve Dışişleri Bakanı Butros Gali, komisyonların ortak toplantısında eleştirilere cevap olarak yaptığı konuşmada, «Görüşmeler sürecek ve yine sürecek. Henüz yolun başındayız» demiştir.

Moro ölüme mahkum edildi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Aldo Moro'yu kaçıran Kızıl Tugaylar Moro'nun ölüme mahkum edildiğini açıklamışlar, ancak Moro'nun öldürülüp öldürülmediğini belirtmemişlerdir Kızıl Tugaylar'ın yeni açıklaması üzerine, Dışişleri Bakanlığında üst düzeyde bir toplantı yapılmış, yönetimdeki Hıristiyan Demokrat Parti yöneticileri ve Başbakan Andreotti de ayrıca toplanarak durumu görüşmüşlerdir.

Pakistan'da "Milliyetçi Hükümet,, kuruluyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Pakistan askeri lideri Ziya Ül Hak'ın, eski muhalefet cephesi partileri ile bir «Milliyetçi [illegible] olduğu ve bu öneriyi sözkonusu partilere resmen ilettiği bildirilmektedir. Butto'ya karşı muhalefet eden eski muhalefet cephesi partilerinin yanı sıra, Ziya Ül Hak, Butto'nun partisinden ayrılan bir partiyi de «Milliyetçi Hükümet»e çağırmıştır.

Ziya Ül Hak, bütün bu partilerin katılması ile kurulacak olan «Milliyetçi Hükümet»in, sıkıyönetimi kaldırmadan hükümet etmesini de istemiştir. Konu üzerindeki görüşmelerin süreceği açıklanmıştır.

olaylar ve gerçekler

bilge dicleli

Dünya Sendikalar Kongresi üzerine

Çekoslovakya'nın Başkenti Prag'da, Çekoslovak halkının büyük anti-faşist savaşçısı **Julius Fuçik**'in adına yapılan salonda, 9. Dünya Sendikalar Kongresi çalışmaları başladı. Savaşsız ve sömürüsüz bir dünya için verilen savaşımın 1978 içindeki en önemli aşamalarından biri olan Kongre'de, ülkemiz emekçileri de temsil ediliyor.

Bilindiği gibi, Dünya Sendikalar Kongresi, bünyesinde milyonlarca emekçiyi bütünleştiren Dünya Sendikalar Federasyonunun en üst organı durumunda. Dört yılda bir toplanan Kongrede, DSF'nin yönetim kadroları seçiliyor ve bir sonraki Kongreye dek yürütülecek çalışmaların ana hatları çiziliyor.

Ancak, Dünya Sendikalar Kongresinin tüm görevlerini ve işlevini bununla sınırlamak mümkün değil. Çünkü 9. Kongre, yalnız DSF'ye üye sendikaların ve konfederasyonların temsil edildiği, görüşlerinin dile getirildiği bir platformun da üzerinde bir işleve sahip. 9. Kongre, dünya sendikalarının diğer merkezlerine üye konfederasyonların, federasyonların ve yerel örgütlerin de bir araya geldikleri, uluslararası sendikal hareketin tüm sorunlarının tartışıldığı bir forum durumunda. Bu nedenle de anlamı çok büyük.

9. Dünya Sendikalar Kongresinde iki ana karar taslağı gündeme gelecek. Bunlardan birincisi, **Sendikal Haklar Evrensel Bildirgesi.** İşçilerin ve onların sendikal örgütlerinin sahip olmaları gereken tüm hakları içeren bu taslak, dünya emekçilerinin en somut taleplerini dile getiriyor. Ancak, böylesine doğal ve haklı bir savaşımın önüne dikilen engeller de var.

Bunlar arasında dünya barışının tehdidi var. emekçilerin ve halkların en haklı, en doğal gereksinmeleri uğruna yol almalarının önünde dikilen bu engel, silahlanma yarışının kışkırtılmasına ve kaynakların, silahlara akıtılarak, emekçilerin taleplerinin es geçilmesine yol açıyor.

Bunlar arasında, işsizlik, hayat pahalılığı, enflasyon gibi, belli bir toplumsal sistemin ürünleri olan kimi olgular var.

Bunlar arasında, gelişmekte olan ülkelerin emekçileri için gerekli olan olanakların yaratılmasına engel olan sömürgecilik ve yeni-sömürgecilik var.

Bunlar arasında, emekçiler arasına ırk, dil, din ve cinsiyet ayırımları sokarak, onları acımasız sömürmek isteyen çevreler var.

Bunlar arasında, yine belli bir toplumsal sistemin sonucu olan ve bu sistem içerisinde de tekelci sermayenin en acımasızca sömürü ve baskı yöntemlerini kullanan faşizm var.

Bu nedenle de 9. Kongre, tüm bu engelleri aşmak, sendikal hareketin taleplerinin hayata geçirilmesini sağlamak için, uluslararası planda güç ve eylem birliği öneriyor. Bu engellerin, ancak uluslararası sendikal dayanışma ile aşılacağı belirtiliyor ve bunun temellerinin atılacağı söyleniyor.

Evet, 9. Dünya Sendikalar Kongresinin, DSF'nin yönetim organlarını seçmekten çok ötede işlevleri ve görevleri var. Bu çalışmalara. 15-16 Haziranların, DGM Direnişlerinin, 1 Mayısların, Demokrasi Mitinglerinin ve 20 Mart eylemlerinin deneyleriyle, Türkiye işçi sınıfının temsilcileri de katılıyor.

dünyada geçen hafta

Tel Aviv'deki barış gösterisi

İSRAİL BARIŞ GÜÇLERİ SAVAŞ İSTEMİYOR

İsrail hükümeti iç ve dış politikada giderek genişleyen bir toplumsal muhalefet ile karşı karşıya. İç politikadaki baskıcı tutumu binlerce kişilik grevlerin engeli ile karşılaşırken, dış politikadaki savaşçı tutumu da, onbinlerin katıldığı «hemen barış» gösterileri ile protesto ediliyor. İsrail'in deniz ve hava yolları emekçilerinin, öğretmenlerin, radyo-televizyon çalışanlarının grevlerinin yaygınlaştığı bir sırada, ilkin 50 bin kişinin katıldığı barış gösterileri yapıldı. Ardından da 30 bin kişinin katıldığı bir toplantıda, **Barış Hareketi Derneği**'nin kurulmasına karar verildi. Toplantıda alınan ortak kararla yayınlanan ve imzaya açılan bildiride, Ortadoğu'da barışın sağlanması için Begin'den dış politikasını değiştirmesi, işgal edilen topraklardan çekilinmesi ve görüşmelere başlanması isteniyordu. Dernek, barış talep eden gösterilerin bundan sonra da süreceğini açıkladı.

Böylece halkların, barış ve kardeşlikten başka bir şey istemedikleri bir kez daha kanıtlanıyordu.

KİPRİYANU'YA DARBE Mİ ?

Geçen hafta içinde dünyanın üç ayrı köşesinde çıkan üç ayrı gazetede benzer haberler yer aldı. Kıbrıs'ta **Demokratia** gazetesi, Sovyetler'de **Za Rubesyon** gazetesi ve Hindistan'da **Blits** gazetesi, Kıbrıs'da darbe hazırlıkları olduğunu ve planların, 1977'de Londra'da yapılan NATO toplantısı sırasında CIA ve Batı Avrupa gizli servisleri tarafından hazırlandığını yazdılar.

Haberlere göre, gizli servislerin toplantısında, Kipriyanu da dahil olmak üzere, Kıbrıs'daki politik kişilerin öldürülmesi ve Kıbrıs'ta NATO'nun istediği gibi bir hükümet kurulması planlanıyordu. Aynı günlerde Kıbrıs'ın güneyinde, aralarında Kipriyanu'nun oğlunu kaçıran EOKA-B üyeleri de bulunmak üzere, 18 kişi yakalandı. Bu kişiler, gazetelerde çıkan haberlerle uygunluk içinde, Kıbrıs'da yerli ve yabancı diplomatlara suikast planlamakla suçlanarak tutuklandılar. Yine aynı günlerde Kipriyanu, EOKA-B'nin faaliyetlerini sürdürdüğünü ve alaya silah soktuğunu açıklıyor, karanlık planların varlığını ima ediyordu.

Kipriyanu, karanlık planlara karşı hükümetinin bütün gücü ile mücadele edeceğini açıklamasına karşın, bu gibi planlara en güzel cevap, Kavazoğlu ve Mişaulis'in anısına yayınlanan bildiriler aracılığı ile Kıbrıs halkından geldi. Emperyalizmin ada üzerindeki planlarının kurbanı olan Kavazoğlu ve Mişaulis'in katledilmelerinin 13. yıldönümünde yayınlanan bildiriler, Kıbrıs emekçilerinin, eskiden olduğu gibi bu gün de emperyalist oyunlara karşı ortaklaşa savaşılacağını belirtiyordu.

Albaylar Cuntası'nın yasaları mı ?

Yunanistan Başbakanı Karamanlis, «Avrupa Parlamentosu kararlarına uyduğunu kanıtlamak için Parlamentoya anti-terör yasası sundu. AET'nin isteği üzerine Parlamentoya sunulan yasa tasarısının, Yunanistan'ın Albaylar Cuntası döneminin yasalarının demokrasi adı altında yürürlüğe konma çabası olduğu belirtiliyor.

Eğer tasarı onaylanırsa, yeni ölüm cezaları, polis yetkilerinde genişlemeler, kişi özgürlüklerinde, düşünce ve gösteri özgürlüklerinde kısıtlamalar yürürlüğe girecek. Ancak tasarıya karşı muhalefet giderek kitleselleşiyor. Atina'da, Selanik'te. Larissa'da büyük gösteriler yapıldı. Hükümet, demokratik kazanımları korumak için yapılan gösterileri hiç hoşgörüyle karşılamadığını şimdiden belli etti. Gösteriler sırasında pek çok kişi tutuklandı, bazıları da dayaktan geçirildi.

Yunanistan Komünist Partisi ve PASOK, yasaya Parlamentoda red oyu vereceklerini açıkladılar.

Ancak her durumda, demokratik güçler, yasaya karşı kitlesel direnişin süreceğini bildiriyorlar.

Bir nükleer şantaj bitmeden bir başkası başlıyor

ABD'nin nükleer silah şantajı, tüm insan hakları çığırtkanlığına karşın, yeni açıklamaların altında sırıtıp duruyor. ABD Savunma Bakanı Brown, Nötron Bombası gibi yeni tip toplu kırım silahlarının, ABD tarafından geliştirilebileceğini açıkladı Yani, bir yandan Nötron şantajı geliştirilirken, bir yandan da buna yenileri ekleniyor.

Federal Almanya Başbakanı Schmidt'in, Nötron Bombasının Federal Almanya'ya yerleştirilebileceğini açıklaması, Nötron şantajının gelişeceğini gösteriyor. Ancak Schmidt, bu iş için NATO'nun ortak bir karar almasını ve bombanın en az bir başka Batı Avrupa ülkesine daha yerleştirilmesini şart koşuyor. Yani, şantajın suç ortaklığını, sorumluluğunu, kendi üzerinden atmak istiyor.

Danimarka'da bu hafta yapılacak olan NATO Nükleer Planlama Grubu Toplantısı'nda da bu konu ele alınacak ve ABD, kendi isteği doğrultuda bir karar çıkartabilmek için, tüm gücünü kullanacak. Fakat bu arada, NATO üyesi Avrupa hükümetlerini zor durumda bırakan kitlesel protestolar daha da hızlanıyor. NATO toplantısı Danimarka'da geniş gösterilerle karşılanacak. Bu arada Sovyetler Birliği, Nötron Bombası'nın, nükleer konularla ilgisi bulunmayan görüşmelerde pazarlık konusu yapılmaması için uyarıda bulundu ve adil bir anlaşma ile, bombanın üretiminden karşılıklı olarak vazgeçme önerisini tekrarladı. Vance bu konuyu bu hafta içinde Moskova'da da görüşecek.

Son olarak bombayı protesto eden ülkeler hükümetlerine Danimarka, İsveç, Hollanda ve İzlanda'dan sonra Japonya da eklendi.

"16 MART KATLİAMI,, DOSYASI ARALANIYOR

Katliamın elebaşısı Hamit Akyüz'ün yakalanmasının ertesi günü, Darıca MHP Belediye Başkan adayı Ankara'dan telefonla arandı !...

Mustafa GÜLEÇ

16 Mart katliamının iç yüzü ortaya çıkıyormu? 7 gencin hunharca katlinden sorumlu olarak Darıca'da tutuklanan **Hamit Akyüz'ün**, ilişkide olduğu kişiler, katliamın düzenlendiği günlerde gittiği yerler, yaptıkları bir bir gözler önüne seriliyor...

İstanbul Emniyet Müdürü **Nazmi İyibil**, olayın araştırıldığını **Hamit Akyüz**'ün tanıklarla yüzleştirileceğini söylerken, konu 16 Mart katliamının sınırlarını aşan bir gelişme gösteriyor. Bazı sorulara cevap aranıyor.

13 NİSAN SABAHA KARŞI BASKIN

13 Nisan günü sabaha karşı çelik yelekli polis ekipleri Darıca'da **Hamit Akyüz**'ün evine baskın yapıyorlar ve 16 Mart İstanbul Üniversitesi katliamının baş sorumlusu olarak tutukluyorlar.

Hamit Akyüz'ün eşi **Sabahat Akyüz**, karşısında polisleri görünce birden şaşırıyor. «Ne arıyorsunuz evimizde. Bizde bomba, silah yok» diyor. Oysa o ana kadar polisler ne bomba sormuşlar, ne de silah aramışlardır.

Sabahat Akyüz böylece evinde ne aranabileceğini ima etmiş oluyor.

Aramada, **Hamit Akyüz**'ün odasında bir tabanca, bir şarjör dolusu mermi ve faşist yayınlar bulunuyor. **«Ülkücüye Notlar»**dan tutun da, **«9 Işık»**a kadar...

Sabahın alaca karanlığında **Hamit Akyüz** Darıca'dan İstanbul'a doğru getirilirken, haber **«gerekli»** yerlere yayılıyor. 1977 seçimlerinde **MHP'den Darıca Belediye Başkanlığına** adaylığını koymuş bulunan kişi, Ankara'dan **«Yıldırım»** telefonla aranıyor.

MHP Belediye Başkan adayını kim arıyor?

Hamit Akyüz'ün yakalanması ile Ankara'da bu kadar yakından ilgilenen kimlerdir?

Eğer Ankara'dan arayanlar, asayişten sorumlu bakanlık yetkilileri emniyet görevlileri ise niçin Emniyet Amirliğine veya mülki amiri aramıyorlar da MHP Belediye Başkan adayını arıyorlar?

Bu sorular cevapsız kalıyor...

KATLİAM GÜNLERİ VE SONRASI

İstanbul Üniversitesi önünde 7 gencin öldürülmesine yolaçan katliamının yapıldığı gün **Hamit Akyüz**'ü Darıca'da arayanlar bulamıyor. 17 Mart günü **Akyüzlerin** oturduğu mahallede bir söylenti başlıyor. **«İstanbul Üniversitesinde öğrencilere bomba atan katiller bu evde saklanıyor»** şeklinde.

Söylenti Darıca'da yaygınlaşırken, **Hamit Akyüz**'ün hamile eşi de doğum sancıları çekmeye başlıyor. Eşinin doğum sancıları çekmeye başlaması, bugün yarın doğum yapmasının beklenmesi **Hamit Akyüz**'ün Darıca'da kalmasına neden olamıyor yine de. **Hamit Akyüz, «Anam hasta ben Malatya'ya gidiyorum»** diyerek çekip gidiyor Darıca'dan.

Anası hasta mıydı? Değil miydi? Bunları bilmek zor. Ancak, bir kaç gün sonra **Hamit Akyüz**'ün anasının Darıca'ya geldiği, hem de sapasağlam geldiği apaçık biliniyor.

Hamit Akyüz... Polise neler söylediği kamuoyunca da merak konusu.

- ★ **Hamit Akyüz'ün Darıca İstihkâm Taburu'nda görevli Yüzbaşı Tuncer Atabey ile ilişkisi nedir?**
- ★ **«16 Mart Katliamı»nda kullanılan ve askeri yapı olduğu polis tarafından açıklanan bomba nereden temin edilmiştir?**
- ★ **Darıca'da öğrencilere verilen Arkadaş Yayınları'nın çocuk kitapları, faşist olduğu bildirilen okul müdürü tarafından niçin Yüzbaşı Tuncer Atabey'e götürüldü?**
- ★ **Polisler, Hamit Akyüz'ün kapısını açınca, eşi Öğretmen Sabahat Akyüz'ün ilk sözü, «Ne yapmaya geldiniz? Evimizde bomba yok..» oluyor.**
- ★ **18 Mart günü eşi doğum sancıları çekerken, Hamit Akyüz «annem hasta» diyerek Malatya'ya gidiyor.**

MALATYA'LI YÜZBAŞI

Hamit Akyüz, bir buçuk yıldır Darıca'da oturmasına rağmen sık sık Malatya'ya gidiyor. Halen Darıca'da görev yapan **Yüzbaşı Tuncer Atabey** de Malatya doğumlu. Kıbrıs'ta bulunmuş, bir araba edinmiş ve nihayet Darıca İstihkâm Taburu'na görevle gelmiş. **Hamit Akyüz**'le belki de Malatya doğumlu oldukları için tanışıyorlar. Bu iki hemşehrinin pek sıkı fıkı dost oldukları bütün Darıcalılar tarafından da biliniyor.

Bilinenler bu kadarla kalmıyor. 16 Mart İstanbul Üniversitesi katliamında kullanılan bombanın **askeri yapı olduğu** da biliniyor.

Bilinmeyen, bu askeri yapı bombanın nereden sağlandığı. Hangi askeri birlikten, kim bu katliamın düzenleyicilerine bomba sağlamıştır? Bu sorular hâlâ kamuoyuna açıklanmış değil.

Yüzbaşı Tuncer Atabey'in askerlik mesleği dışında, başka işlerle uğraştığı da Darıca'da yaygın bir söylenti. Öğretmenlerin öğrencilerine verdikleri, **Arkadaş Yayınları Çocuk Kitapları** toplamak işini de üstlenmiş. Yüzbaşı, solcu kitaplarını çocukların okumasına kesinlikle karşı çıkıyor. Karşı çıkmakla kalmıyor, bu işle uğraşıyor.

HAMİT AKYÜZ POLİSTE KONUŞUYOR

İstanbul Emniyet Müdürlüğüne getirilen, **Hamit Akyüz** 16 Mart katliamı ile ilgili soruşturma sırasında, polise epey kolaylık sağlıyor. Örneğin, 2 gün sonra yine Darıca'da faşist eğilimli bilinen **Faruk Köksal** da, evine yapılan baskınla gözaltına alınıyor. **Hamit Akyüz'ün** bir kişinin daha adını verdiği söyleniyor. Ancak, bu ismi saptamak henüz mümkün olmuyor. Polisin bu kimseyi de gözaltına aldığı belirtiliyor.

DENİZ SPOR KULÜBÜ

Hamit Akyüz Darıca'ya gelene dek, yani 1976 sonlarına kadar Darıca'da MHP'li bir kimseye rastlamak mümkün değil. 34 yaşında ve halen kendi isteğiyle bitirmediği Hukuk Fakültesinde öğrencilik yapan Hamit Akyüz Darıca'ya geldikten sonra örgütlenme çalışmalarına başlıyor. En büyük yardımcısı olan Silahlı Kuvvetler'den atılma **eski Üsteğmen Zeki Bozkurt ile** birlikte çalışmalarını sürdürüyorlar.

En son örgütlenme yerleri de **Deniz Spor Kulübü.** Kuruluşu için tüm formalitelerinin tamamlandığı öğrenilen Deniz Spor Kulübünün tüzüğü mülki amirin onayını bekliyor.

***

Yüzlerce öğrenci güpegündüz, hem de önceden yapılan ihbarlara rağmen, İstanbul'un ortasında bombalı ve otomatik silahlı saldırıya uğramış ve 7'si hayatlarını kaybetmiştir. Bu katliamın sorumlusu olarak bir kişi yakalanmış ve 2 kişi de olaya karıştıkları için gözaltına alınmıştır. Ancak, bu kadar planlı ve hesaplı bir saldırıyı iki kişinin, üç kişinin, beş kişinin düzenleyeceğini düşünmek en azından saflıktır.

Olayın ardında karanlık birşeylerin olduğunu hemen herkes biliyor. Sorumluların hangi örgütler olduğu, kimler olduğu artık tekrarına dahi gerek duyulmayan bir açıklık içinde. Bugünlerde **İstanbul Emniyet Müdürlüğünde Hamit Akyüz** 16 Mart'ın tanıkları ile yüzleştirilecek.

SONUÇ NE OLACAK?

Sonuç ne olursa olsun. İst[illegible] tanıklar **Hamit Akyüz'ü teşhis etsinler, isterlerse etmesinler. Hamit Akyüz ister tutuklansın, isterse serbest bırakılsın. Ama, hükümete, güvenlik kuvvetlerine düşen görev bitmiyor. Katillerin, onların ardındaki karanlık faşist güç ve örgütlerin mutlaka kamuoyuna açıklanması ve hesap sorulması gerekiyor.**

Emet'te bir hastane 5 yıldır hekim bekliyor

EMET, (ANKA)

1973 yılında yapılan ve 5,5 milyon liraya mal olan Emet Hastanesine bugüne kadar hekim atanmadığı açıklanmıştır.

Emetliler yıllardan beri ilçede bir Devlet Hastanesinin kurulması için mücadele ettiklerini belirterek «tam teşekküllü bir hastaneyi gerçekleştirdik ama içinde doktor olmayınca bu hastanenin hiç bir anlamı kalmıyor. Hastalarımız en yakın yer olan Kütahya Devlet Hastanesine sevkediliyor.» demişlerdir.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına konu ile ilgili olarak başvurduklarını söyleyen Belediye Başkanı Tahsin İnce, ilçe halkının katkıları ile kurulan hastaneye bugüne kadar bir başhekim ile iki hemşirenin atandığını belirterek şunları söylemiştir:

«5,5 milyon liralık servet boş olarak bekliyor. Hastalarımız ya ölüyor veya yetiştirilebilirse çevredeki hastanelere götürülüyor. Sağlık Bakanlığından sorunumuza eğilmesi için yaptığımız başvurular da cevapsız kaldı. Bir operatör ile mütehassıs hekimin atanmasını bekliyoruz.»

Isparta'daki okullarda bit salgını baş gösterdi

ISPARTA, (ANKA)

Isparta Şehir Merkezindeki bazı ilkokullarda bit salgınının son günlerde yaygın hale geldiği ileri sürülmüştür.

İlkokullardan bu k[illegible] da hiçbir açıklama yapılmadığı dikkati çekerken salgının gizli olarak önlenmeye çalışıldığı bildirilmektedir. Isparta Sağlık Müdürlüğü yetkilileri, konuya ilişkin bilgi vermişler ve «bir süre önce şehrin Gülistan İlkokulunda meydana gelen bit salgınını önledik. Öteki ilkokulların yetkilileri de haber verirse, aynı şekilde salgın önlenmiş olur» di-[illegible]

Başta çocukları ilkokullara devam eden anne ve babalar olmak üzere tüm Ispartalılar, bit salgınının şehir merkezinde yaygınlaşması üzerine tedirgin olduklarını belirtmişler ve salgının önlenmesini istemişlerdir.

Malatya Belediye Konutlarının yasalara aykırı dağıtıldığı öne sürüldü

MALATYA, (THA)

Malatya Belediyesi tarafından Cengiz Topel Caddesi üzerinde yaptırılan konutların dağıtımının yasalara uygun olmadığı, Belediye Başkanlığının usulsüz dağıtımının yasal yollardan açıklığa kavuşması gerektiği öne sürülmüştür.

Dar gelirli ailelere ucuza verilmek maksadıyla 2 yıl önce yaptırılan 20 konutun Belediye Başkanlığı tarafından usulsüz bir şekilde dağıtıldığını ileri süren CHP'li Belediye Meclis Üyeleri, işlemin iptali için Valiliğe başvuracaklarını bildirmişlerdir.

Çatalzeytin Sağlık Ocağı törensiz ve doktorsuz açıldı

ÇATALZEYTİN, (A.A.)

Yapımına bundan yedi yıl önce kurulmuş olan bir dernek tarafından başlanan ve daha sonra, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na devredilen Çatalzeytin Sağlık Ocağı, törensiz ve doktorsuz olarak hizmete açılmıştır.

Çatalzeytinliler «Dünyanın parası harcandı. Törensiz, personelsiz ve doktorsuz hizmete açılan sağlık ocağının ihtiyaçlarının bir an önce giderilmesini istiyoruz» demiştir.

"Bulgar Filmleri Haftası,, bugün başlıyor

İSTANBUL, (İSTA)

Türkiye C[illegible]riyeti ile Bulgaristan Halk Cum[illegible]yeti arasındaki Bilimsel ve Kültürel Mübadele Programı çerçevesinde, Dışişleri Bakanlığı Kültür İşleri Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı Sinema Dairesi Başkanlığı ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Başkonsolosluğu'nun çabalarıyla gerçekleştirilen **«Bulgar Film Haftası»** bugün İstanbul'da başlıyor.

Lyudmil Kirkov'un yönettiği **«Bisikletli Köylü»** adını taşıyan ilk film 21.00'de Emek Sinemasında gösterilecek, yarın aynı yerde ve saatte Vulo Radev'in «Direnen Canlar» adlı filmi izlenebilecektir. Söz konusu gösteri 19 ve 20 Nisan tarihlerinde Ankara Çağdaş Sahne'de yinelenecektir. **«Bulgar Film Haftası»**na ilişkin öteki filmlerin daha sonra açıklanacağı belirtilmiştir.

Edirne Nüfus Müdürlüğündeki odacılık kadrosuna alınacak bir kişi için 50 genç başvurdu

EDİRNE, (THA)

Edirne Nüfus Müdürlüğündeki odacılık kadrosuna alınacak ilkokul mezunu bir kişi için 50 kişi başvu[illegible]ştur. Bir süre önce hükümetçe durdurulmuş bulunan atama ve sınavlarla ilgili işlemler açılmıştır. Bu nedenle Edirne Nüfus Müdürlüğündeki odacılık kadrosuna bir kişinin alınmasına karar verilmiştir. Kadro açığının duyulması üzerine 50 genç odacılık için Edirne Nüfus Müdürlüğüne başvurmuştur.

televizyon

19.00 PİNOKYO
19.25 MİLLİ PARKLAR
20.00 HABERLER
20.45 BEŞ DAKİKA
20.50 İSTANBUL MAGAZİN
21.20 BİR SOLİST (RÜÇHAN ÇAMAY)
21.35 TV'DE YERLİ SİNEMA «DENİZCİLER GELİYOR»
23.00 GÜNE BAKIŞ

radyolar

TRT 1

05.00 Açılış
07.30 Haberler
09.02 Kadın Dünyası
10.01 Arkası Yarın
12.10 Öğle Üzeri
13.00 Haberler
15.01 Sizlerle Birlikte
17.02 Akşama Doğru
18.01 Çocuk Bahçesi
19.00 Haberler
21.02 Türküler Geçidi
23.00 Haberler
01.00 Program ve Kapanış

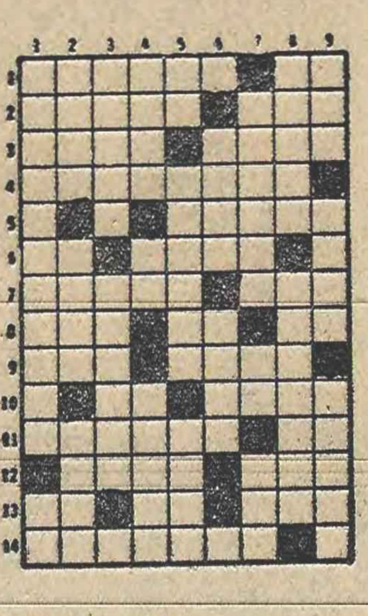
TRT 2

08.00 Gün Başlıyor
11.50 Deyişler ve Ezgiler
12.20 Bilim ve Hayat
13.00 Haberler
13.30 Olayların İçinden
14.15 Uygarlık Yolunda
16.20 Arkası Yarın
19.00 Haberler
20.30 Olayların İçinden
21.35 Bizden Sesler
23.30 Haberler
23.55 Kapanış

TRT 3

07.00 Açılış
09.00 Sabah Konseri
10.45 Türküler
12.15 Kadınlar Topluluğu
14.30 Halk Ozanları Bölge Sanatçıları
16.00 Plak Albümünden
17.30 Oda Müziği
20.00 Yurttan Sesler
22.00 Müzik Takvimi
01.00 Kapanış

bulmaca

SOLDAN SAĞA:

1 — Başka ülkelerin sırtından geçindiği için emperyalizme takılan sıfat - Müzikte durak. 2 — Eski Mısır devlet başkanı - Davranış. 3 — Bir çocuk pudrası türü - Vasıta. 4 — Emirlere uymayan. 5 — Ödendi. 6 — Askeri mevzilenme bölgesi - Kesinlikle olmaz. 7 — Bir emir - Bir sayı. 8 — TERSİ, Bir Yunan müzik aleti - Güneş tanrısı - Sodyumun simgesi. 9 — Büyük - Bir komşu ülke. 10 — TERSİ, En kısa süre - Abide. 11 — Birkaç yıl önce ölen ırkçı EOKA'cı lideri - Bir nota. 12 — Uyarı - Taraf. 13 — Aktinyumun simgesi - TERSİ, Bir alan ölçüsü birimi - Bir yabancı haber ajansının simgesi. 14 — Bale oynayan kişi.

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — Büyük düşünür ve devrimci Engels'in bir felsefi eseri - Su (eski dilde). 2 — Bir zaman ölçüsü birimi - Başka - Dileme. 3 — Bir hayvan Hasta bakılan yer.' 4 — TERSİ, Us - Kırmızı - Boş gezen. 5 — Haya duygusu - Proje - Paylama. 6 — Soylu - Doğu'da bir nehir. 7 — TERSİ, Ani tehlikeli durum - Bir emir - «yıkan» anlamında emir. 8 — TERSİ, Başıboş, serbest (eski dilde) - Devrimci dönüşüm. 9 — Baştaki kıllar - Avrupa'da bir nehir - Şahit.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ:

SOLDAN SAĞA:

1 — Muhalefet. 2 — Elim - Ve. 3 — Ruzan. 4 — Ardıç. 5 — Alper - İlk. 6 — nalkaS. 7 — treS - AET. 8 — Şikayet. 9 — liM - Atama. 10 — iseD - Lav. 11 — Zr - tyA. 12 — Makal - Tül. 13 — İşmar - La. 14 — Ala - Fas.

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — Merkantilizm. 2 — Ulular - İsrail. 3 — Hizipleşme - kşA. 4 — Ama - Eksi - Dram. 5 — Nara - Ka - Laf. 6 — Ev - Saat - Ra. 7 — Ferdi - Eyalet. 8 — ... - Temayül. 9 — Troçki - tavalaS.

Kıpırdanan, örgütlenen köylüler

Mehmet Gürkan

Yağcılar Kalkınma Kooperatifi oybirliği ile KÖY-KOOP'a katılma kararı alıyor

Yağcılar Köyü Kalkınma Kooperatifinin önünde büyük bir amaç duruyor. Planladıkları havlu üretim işliğini kurmak. Kooperatif Başkanı Ahmet Eren projenin uygulanma durumu konusunda arkadaşlarına bilgi veriyor.

-5-

Alpagut Köyünden sonraki ikinci durağımız yine Keles İlçesine bağlı Yağcılar Köyü. Yağcılara gitmek için kalktığımızda vakit epey geç olmuş. Köylüler geceyi köyde geçirmemiz için ısrar ediyorlar. Yağcılar köyüne yetişmek zorunda olduğumuzu zamanımızın kısıtlılığını anlatıyoruz. Bir grup, Yağcılar'a bizimle birlikte gelmek istiyor. İki otomobille yola çıkıyoruz.

Yağcılar tüm özellikleri ile Alpagut'a benzeyen fakir bir köy. Belki de ondan daha fakir. Çünkü ormanların henüz «kaçmadığı» bir bölgede. Yağcılar Köyünün ürettikleri de Alpagut'unkinden farklı değil. Karşılaştığı sorunlar ise aynı. Buraya elektrik geleli Alpagut'dan daha fazla zaman olmuş. Alpagut henüz 6 aylık elektrik sahibi idi.

Yağcılar Köyüne ulaştığımızda, saat 24.00. Alpagut'danda geç çıkmamızın yanısıra, yolda birkaç kez durarak arabanın geçmesini engelleyen taşları temizlememiz de gecikmemizin bir başka nedeni karanlık olmasına karşı, sokak lambaları nedeniyle köyün görünüşünü seçebiliyorum. Dik ve yamaçlı bir bölgede kurulmuş. Evler birbiri üzerine inşa edilmiş gibi duruyor karşıdan bakınca. Sokaklar dimdik. Gecenin geç saatlerinde hızla köye giren iki otomobil doğal olarak köylülerin merakını üzerinde topluyor. Aralanan pencerelerden meraklı başlar çıkıyor. Uzanan başlardan birine işaret ederek, kooperatifin genel kurulunun nerede yapıldığını soruyoruz. Genç köylü, toplantının yerini göstermek için dışarı fırlıyor. Hep birlikte genç köylünün ardına düşüyoruz.

Fakir bir orman köyü olan Yağcılar'ın, Alpagut'dan ayrılan bir özelliği var. Burada köylüler aralarında birleşerek bir Kalkınma Kooperatifi kurmuşlar. «Yağcılar Köyü Kalkınma Kooperatifi». Bu kooperatifin yıllık olağan Genel Kurulu yapılıyor bu gece. Geç kaldığımız için Genel Kurul çalışmalarının bittiğini düşünüyorduk. Hâlâ sürüyormuş. Toplantı okulda yapılıyor.

2-A SINIFINDA BİR TARTIŞMA GİDİYOR Kİ SORMAYIN

Okul köyün en yüksek tepesinde kurulmuş. Işıl ışıl. Okuldan içeri, kapısında 2-A yazılı sınıfa giriyorz. Bizim içeri girmemiz üzerine, tartışma kesiliyor. Genel Kurul'un Divan Başkanı, dernek yöneticileri ile Alpagutlu köylülerin ziyaretini ilan ediyor. Yağcılar Köylüleri Genel Kurula gelmemizden duydukları sevinci alkışları ile gösteriyorlar. Tüm Yağcılar sakinleri ile teker teker, el sıkışıp selamlaşıyoruz. Köylüler bizi en sıcak köşesine oturtuyorlar salonun. Özellikle Alpagut'luların kendilerini ziyarete gelmesi onları oldukça sevindiriyor. Oturum başkanı köylülere beni tanıtıyor. «Gazete muhabiri», diyor. «Bizim sorunlarımızı dinleyip yazmaya geldi.». Köylüler bunu da alkışlar ile karşılıyorlar. Başkan, köye gelen ilk gazeteci olduğumu söylüyor ve teşekkür ediyor.

GÜNDEMİN EN ÖNEMLİ MADDESİ ONAYLANIYOR

Kısa bir süre içinde, köylüler bize, biz köylülere alışıyoruz. Böylelikle Genel Kurul normal gündemine göre devam etmeye başlıyor. Kooperatife katılma paylarının 5 bin lira yükseltilerek, devlet kredisi olanaklarından daha fazla yararlanma maddesi oybirliği ile onaylandıktan sonra gündemin en önemli maddesine geliyor sıra. Maddenin özeti şöyle «Üst kuruluş olan Köy - Koop'a katılma kararının alınması. «Divan Başkanı gündem maddesinin lehinde ve aleyhinde konuşmak isteyenlerin isimlerini alarak teker teker söz veriyor. Konuşan tüm köylüler Köy - Koop'a katılma kararı alınması gerektiğini söylüyorlar. Dört köylü bu yolda konuşuyor. Başkan solanda bulunanlara, aleyhde konuşmak isteyen bulunup bulunmadığını soruyor. Konuşan çıkmadığı için oylamaya geçiliyor. Oybirliği ile Köy Koop'a katılma kararı alınıyor.

Gündemin diğer maddeleri üzerinde tartışma ve konuşmalar sürerken, Yağcılar Kalkınma Kooperatifinin Amaçları ve kapsamı hakkında bilgi almaya uğraşıyorum. 129 üyeli bir kooperatifin amacının köyde küçük bir fabrika kurmak olduğunu öğreniyorum. Köylülerin Fabrika olarak niteledikleri bu kuruluş bir kaç tezgâhlık bir işlik olacakmış. İşlikte havlu dokunarak Bursa'ya satılacakmış. Köylüler bu işliğin kurulması için tüm güçleri ile çalışıyorlar. Kooperatifin Başkanı Ahmet Eren, bu kooperatifin köyün kalkınmasında aktif görev aldığını söylüyor.

Genel Kurul gündemindeki diğer maddelere geçiliyor. Örneğin başka köylerin kooperatife üye olup olmamaları gündeme getiriliyor. Yapılan tartışmalar tüm köylülerin bu kooperatife üye olabilecekleri kararı ile sonuçlanıyor. Konuşan köylüler bunun kooperatiflerinin daha güçlenmesine yol açacağını, komşu köylerle kendilerinin çıkarlarının aynı doğrultuda olduğunu, üyeliğe sınır koymanın, birlikte ve örgütlü mücadele ilkesine zarar getireceğini filizlenip geliştiğine bir kez daha tanık oluyoruz.

Genel Kurul'da başkanlık seçimlerine başlandığı sırada yeniden yola çıkmak için izin istiyoruz. Köylüler bizi bırakmak istemiyorlar. Gece köyde kalarak yatmamızı, ertesi gün yola devam etmemizi öneriyorlar. Bir yandan sorunlarını anlatmaya çalışıyorlar, biz ayrılmadan:

BİR YOL SORUNU VAR Kİ

Yollarının ihmal edildiğinden, su ve kanalizasyon sorunlarının henüz çözümlenmemiş olmasından yakınıyorlar. Bir köylü yaklaşıyor. Köyün içinden geçmesi gereken ve bir kaç yıldır ihmal edilerek yapılmayan yol üzerinde durmamı bunu mutlaka yazmamı istiyor. Yaşlı köylü Yağcılar'ı Orhaneli'ne bağlayacak bu yolun 1971 yılında yapılmaya başlandığını bu dönemd eköye gelen YSE uzmanlarının 5 ev ile 2 samanlığı istimlak ederek yıktırdığını sonra da bırakıp gittiklerini söylüyor. O zamandan beri bir daha hiç uğramamışlar. Yol yapılacak diye evler yıktırılmış ve sonra unutulmuş. Köylüler bu yolun toplam uzunluğunun ancak 8 kilometreyi bulduğunu, her yıl 1 kilometresinin yapılması halinde şimdiye kadar bitirilmiş olması gerektiğini söylüyorlar.

YARIN

«İŞÇİ İLE KÖYLÜ BİR BABANIN İKİ OĞLUDUR»

Yağcılar Köyü Kalkınma Kooperatifinin Genel Kurulunda Köy-Koop'a katılma kararı alınıyor. Bu kararı Genel Kurul'da misafir bulunan Alpagut'lu köylüler de sevinçle karşılıyorlar.

TARİŞ iplik fabrikası dosyası

FAŞİSTLERİN AT OYNATTIĞI TARİŞ

Süleyman Coşkun

★ KOMANDOLAR İŞLETMEDE ÇALIŞAN İKİ KIZ KARDEŞE SARKINTILIK YAPMIŞLAR, KIZLARDAN BİRİNİ İĞFAL ETMİŞLERDİ

Sadece haraç, baskı değil, kadın işçilere sarkıntılık da yapıyorlardı

-6-

Bir başka işçi, Cer Bölümünden Ahmet Hünkar şunları anlatıyor:

«Ben Aralık 1976 ayı ücretimi 7.1. 1977 Cuma günü aldım. Daha önceden bize imzalattırılan listeler gereğince ölen işçi Kamil Suncak için 75.— lira bordrodan kesildi. Ayrıca vezneden maaşımı alıp çıktığımda vezne önünde kendilerine ülkücü işçiler ve komandolar denilen birkaç kişi bana 100 lira vereceksin ayrıca 10.— TL da Ülkücü İşçiler Derneğine bağışta bulunacaksın dediler. Ben bunun niçin kesileceğini sormadım. Çıkardım parayı verdim. Onlarda bana 10.—TL sı için Ülkücü İşçiler Derneği için makbuz verdiler. 100 TL. sı için hiçbir makbuz vermediler...

Bu parayı vermeseydim işten çıkartılabilirdim. 200 TL. sı alırız dediler. Bende bunun üzerine korktuğumdan bu paraları onlara vermek zorunda kaldım. Bu paraları ben isteyerek vermedim...

Her ay bütün işçilerden Ülkücü İşçiler Derneğine ve Ülkü Ocaklarına makbuz karşılığında yukarıda bahsettiğim şekilde paralar alınıyor. Bu paralar Fabrika binasında ve veznenin önünde kendilerine Ülkücü İşçiler ve komando denilen işçiler tarafından gözdağı verilerek alınıyor.

«Fabrikada tüm işçilerden ve benden ailemden zorla Ülkü Ocaklarına, Ülkücü İşçiler Derneğine ve Miliyetçi Hareket Partisi için işçilerden 100'er lira ayrıca 20'şer lira para zorla kesilmekte olup vermiyenler komünist ve benzeri suçlarla döverek tüm işçinin gözünü korkutarak şahit dahi bırakmıyorlar. İşçi işinden olmamak için, dayak yememek için sesini çıkaramamakta ve bu durum böylece devam edip gitmektedir. Bizzat benden ve ailemden zorla para almak isteyenler şunlardır. Hasan Ülker, Sezai Sönmez, Şakir Sarı.

Bu duruma fabrika yönetimi hiç ses çıkarmamakta olup aynı zamanda bizleri suçlu çıkarmaktadırlar. Bu durumlar vezne önünde, çalıştığımız makinelerin başında ayrıca odalara çekilerek tehdit ederek şahit bırakmamak gibi durumları yaratmaktadırlar. Ailemin çıkış dilekçesini de dayak yememek için ailevi sebeplerden dolayı yazdım. Yoksa aslında çıkış sebebi benim ve ailemin zorla para kesilmesi ve tehdit edilmesi sebebinden dolayı çıkış alıyoruz». Cer fitil bölümü işçisi Ahmet Hünkar»

«BU KOMÜNİSTİ, BİR SÜREDİR İZLİYORUZ» DEMİŞLER BENİM İÇİN

«Ben 6.9. 1976 tarihinde fabrikada işe başladım. Onbeş gün eğitimde çalıştım. Daha sonra Pazarlama servisinde çalışmaya başladım. Servis şefi Uğur Kayacan ve Pazarlama Müdürü Koray Gürses, müteaddit defalar arkadaşların yanında çalışmamdan çok memnun olduklarını belirttiler. Servis arkadaşlarımdan Özcan Karabulut, Alaaddin Özmemiş ve Burhan Topçuoğlu serviste çalışırken, yemek paydoslarında arkama çeşitli kişiler takarak ku bu kişiler ülkücü ve komando durlar, hepsinin ismini bilemiyorum, bildiklerim Hayriye Çamlıca (işletmede kopçacı), Rabia (muhaberatta), ve Hasan İnik devamlı takip ediyorlar. Bundan iki üç ay önce Hasan İnik Ülkü ocaklarına kaydolmamı söyledi. Bu şahsa «kimse beni Ülkü Ocaklarına kaydolmam konusunda zorlayamaz yardımda bulunmuyorum» dedim...

Bundan birbuçuk ay kadar önce, Pazarlama servisinde çalışan Özcan Karabulut yukarıda sözünü ettiğim işçi Hayriye Çamlıca'ya yemekhanenin önündeki çay ocağında benim için bu. komünist, bir süredir takip ettiriyoruz» demiş. Ben bunu isimlerini bilemediğim Eğitimci olarak çalışan iki kız kardeşlerden duydum. Fabrika içinde konuştuğum kişilerin hepsini sorguya çekiyorlarmış. Şimdiye kadar ne iş huzurunu bozmamdan ne de çalışmamdan dolayı herhangi bir ihtar almadım. Sadece eğitim sırasında iş elbise giymeden kart bastım diye iki yevmiyem kesildi, ki fabrikada bu tür sivil elbise ile kart basmak çok olmakta. Hakkımda ileri sürülen iddialar tamamiyle asılsızdır.

Bunların dışında fabrikada seks alemleri yaptığıma dair asılsız iddialar ileri sürülmekte. Bu konuyu bana Pazarlama Müdürü Koray Bey söyledi. Koray Bey 7 Ocak 1977 tarihinde beni odasına çağırarak hakkımda yukarıda bahsettiğim şekilde iddialar olduğunu söyledi. Ancak ne kendisinin nede fabrika müdürü Ahmet Kınık beyin haberi olmadığını ve böyle bir şeyin olmayacağına, inanmadıklarını söyledi. Daha sonra servis şefi Uğur Bey de beni çağırarak aynı şeyleri söyledi. Bu iddialara inanmadığını belirtti. Hatta bu olaydan sonra Koray bey, Alaaddin Özmemiş ile Burhan Topçuoğlu'nu İç Satışlar Servisi'ne nakletti. Benim masayı da Uğur Beyin yanına aldılar. Bir ara Uğur Bey «Bunlar seni ilk geldiğin günden beri istemiyorlar» dedi. Hatta bu şahıslar benim yaptığım işlere de karışmaya başladılar. Bazen kimliğini bilemediğim kişiler bana telefon ederek yemeğe neden geç gittiğimi, niye yalnız dolaştığımı vs. şeklinde soru soruyorlardı. Yani devamlı bir baskı altında tutuluyordum. İş huzurunu bozan asıl kendileri. Fabrikada çalışan memur ve işçiler tedirginlik ve korku içinde çalışıyorlar. Ancak çalışmaya mecbur oldukları için fabrikaya geliyorlar. Herkesin davası ekmek davası...

Ne zaman olduğunu kesin olarak hatırlamıyorum, bazı ülkücü ve komando denilen işçiler işletmede çalışan iki kız kardeşe sarkıntılık yapmışlar, bu kız kardeşlerden birisini iğfal etmişler. Hatta kızın babası durumu Valiliğe intikal ettirmiş. Ben bu kız işçileri çıkışlarını almak için geldiklerinde gördüm, vücutlarındaki morlukları tuvalette gösterdiler. Bu kendilerine ülkücü ve komando denilen işçiler, kadın ve kız işçilere sarkıntılık yapıyorlar. fabrika içinde olan pek çok rezalet fazla duyulmuyor. Çünkü işçilerin hepsi korkuyorlar... «Günseli Kesikbaş»

YARIN

İFADELER SÜRÜYOR

Tutsak kaynaklar ülkesi TÜRKİYE

HAZIRLAYAN: MEHMET ERHAN ÜNAL

Pekmezin tadını milliyetçiler (!) kaçırıyor

-9-

İngiliz şirketinin, Türk hükümetlerinin de yardımıyla boraks sömürüsünü yıllar boyu sürdürmeleri halkımızdan bilinçlice saklanmış, kamuoyu bu konuda, mümkün olduğu kadar oynanan oyunun dışında tutulmuştu. Uluslararası tekelci sermaye boraks madenlerimizi sömürmek için her türlü kılığa girmiş, yurdumuzdaki yüzlerce arama sahasını kapatırken, yeni yeni kaynaklara el uzatırken, halkımız tüm bu gerçeklerin uzağında tutulmak istenmişti.

MADEN DEĞİL «YEDİ KOCALI HÜRMÜZ» MÜBAREK!

Sevgili boraksımız yabancı elinde bir oyuncaktan farksızdı artık. Bu elden ele dolaşmadan sonra bir dinlenme evresi geçiriyor boraks madenimiz. Bunun nedeni ise şuydu: Bu yeraltı zenginliğimizi eline geçiren, Boraks Consolidated LTD Şirketi imtiyazı alır almaz kendisini bu kez «kafadan izine» ayırmıştı. Daha önce de akıllı uslu bir arama yapmamış ve imtiyazı aldığı yıl «cevher tükendi,» daha doğrusu «harç bitti yapı paydos» örneği çalışmasına son vermişti. Özün de bu gerekçeye kargalar bile gülerdi. Çünkü bu şirketin elinde Güney Amerika'da da ocaklar vardı ve yatırımlarını bu ülkeye kaydırmış uzunca bir süre gereksinimini buradan sağlamıştı.

Bu şirketin kargaları bile güldüren gerekçeyle çalışmasına son vermesi bizde her nedense bıyık altından tebessümle karşılanmıştı. Bu arada Boraks Consolidated'in üretimini durdurmasından bir süre sonra MTA Enstitüsünün yeni yataklar bulması ve buna bağlı olarak o sıralar çıkartılma hazırlığı ayyuka varan 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile 6309 sayılı Maden Kanunu, yabancı dostumuz (!) için bir uyarı alarmı olmuştu. MTA'nın arama çalışmaları böylece uykudaki «tilkiyi» uyandırıyor ve bu şirket 25 Kasım 1955'de TÜRK BORAKS A.Ş. olarak adını değiştirip topraklarımızda «Çelik - Çomak» usulü bor yatakları arama eylemini bundan sonra sürdürüyordu. Bir tabela değişikliğiyle yurdumuzdaki bor sahalarını elinde tutan bu TÜRK BORAKS A.Ş.'nin hisse dağılımı da şöyleydi: % 94'ü Boraks Consolidated'e, % 2'si fukara Türk hissedarlarına, % 4'ü de İngiliz ortaklara aitti. Yani bir şirket nasıl oluyorsa, işte böyle Türkleştirilmişti. İnsan, Türkeş'in «Türkleştirme» anlayışıyla, Demirel'in milliyetçilik anlayışının bu devşirme türden olduğunu anımsamadan edemiyor nedense...

Bu arada hemen aklımıza geldi: 1969 Martında Amerikan Potash and Chemical Corporation Firmasına bor tuzlarını işletmesi için verilen imtiyazı SÜLEYMAN DEMİREL iktidarı tanımıştır.

Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel 1977 Genel Seçimleri öncesinde yaptığı radyo konuşmalarında şöyle diyordu «Milletimizin önünde iki yol vardır. Bunlardan birincisi, milliyetçi zihniyetin ve milliyetçi kadroların ülkenin idaresine hakim kılınmasıdır... Milliyetçilik Cumhuriyetin hamurudur. Yapıcı birleştirici ve bütünleştiricidir... Türkiye'de solculuk yokken huzur vardı... Türk milletinin güveniyle birleşecek olan azmimiz bu vatanın taşını, toprağını altın yapmaya yetecektir... Kavşak noktasına gelinmiştir. Kimin arkasından gidilirse, nereye varılacağı görülmüştür. ... Halk Partisi'nin 3.5 gün idare edemediği Türkiye'yi biz 10 sene idare ettik.»

Evet gerçekten halkımızın önünde iki yol var. Bir sol bir sağ. Denenmiş olanı da «Milliyetçi» yol. Ve bu yolda yıllardır yürüdüklerini sananlar ülkemizin en değerli kaynaklarının emperyalist tekeller tarafından talan edilmesine göz yummuşlar, bu kaynaklarımıza devletin sahip çıkmasına hiç mi hiç istekli görünmemişlerdi. Boraks sömürüsü Menderesler, Demireller döneminin en utanç verici yönlerini yansıtan en yakın ve açık bir belge olmuyor muydu? Ulusu emperyalizme gebe bıraktıran Demirel milliyetçiliği; nasıl oluyor da «Cumhuriyetin hamuru» gibi yutturulmak isteniyordu. **Emperyalist tekellerin dümen suyundaki bir milliyetçiliğe sahip çıkarak sömürünün daha da devamını sağlamak için bu çaba nedendi?** Süleyman Demirel «Türkiye'de solculuk yokken huzur vardı» derken kuşkusuz haklıydı. Çünkü, sol düşüncenin gürbüzleşip gelişmediği dönemlerde emperyalist tekellerle işbirliğine giren siyasal iktidarlar, sömürü çarkını burjuvazi yararına daha kolay döndürebiliyorlardı. **Sol düşüncenin sömürüye karşı çıkmasıdır ki Demirel'in sözünü ettiği «sağ-faşist» huzur bozulmuştu.**

YARIN

BORAKS İÇİN «GİZLİ OTURUM»

---

yanlış duran

UZUN HİKÂYE

yazan: KEMAL AYDIN

-23-

«Başka yok mu?»

«Yok.»

«Ne duruyorsun ya?»

«Para lâzım, gidip gelmek dilekçe yazdırmak için...»

«Bulalım bir taraftan bire Duran! Bir komşudan...»

Duran:

«Bulalım, başka çaremiz yok,» diye söylendi.

«Ne konuşuyorlar insanlar? Hiç bize arka çıkan, yardım eden yok mu?»

Duran alaycı bir sesle:

«Bize arka çıkan çok,» dedi, «maşallah maşallah bizim köylülerin hepsi birer avukatmış da, benim haberim yokmuş. Öyle laf, öyle iş biliyorlarmış ki, akıllar durur. Her birisi saatlerce anlatıyor. Bu köyde en bilmeyen, aklı ermeyen benmişim meğer.»

Kadın:

«Tabi sensin,» dedi, «eller işini bilir...»

Duran aldırmadı:

«Bugün kahvedeydim,» diye sürdürdü konuşmasını, «kalabalık etrafımda topluydu. Herbiri ayrı akıl veriyordu.»

Ayşadudu sözünü kesti:

«İşi kötüye gidene akıl veren çok olur. Araban yatmasın, eşeğin yıkılmasın yoksa... Akıl veren çok olur. Aaah ah! Erleri öyle de avratları öyle değil mi sanki?»

Duran:

«O sırada Sahtekâr Ahmet içeri girdi. Kalabalığın lafı ağzında kaldı. İki dakikanın içinde yanımda bir tek canlı kul kalmadı. Orada öylecene bir zaman oturdum kaldım, yüzüme dönüp de kimsecikler bakamadı.»

Ayşadudu:

«Bakamazlar,» dedi, «katiyen bakamazlar. Fakirin kimsesi olmaz ki! Düşenin dostu olmaz ki! Aaah senin şu kafasızlığın yok mu, ah seni ah!»

Duran kaşlarını çattı:

«Ne kafasızlığı gız? Zaten canım burnumda, bir de sen ters ters konuşma!»

«Ben konuşurum. Benim de canım burnumda. Kaç gündür elalemin ağzına bakıyorsun, gidip mahkemeyi başlatmıyorsun.»

Yanlış Duran söylendi:

«Sus avrat, beni dinden imandan çıkarma!»

Ayşadudu'nun canı iyice acımıştı sesini yükseltti:

«Hiç susmam. Zamanları kayıp ediyorsun. Buralarda iş yapmıyor, sifleniyorsun.»

Duran bu sefer:

«Para yok,» diye bağırdı.

«Bul bir taraftan.»

«Bulacağız işte.»

«Buldum bulacağım, derken, fikirsizliğiyin yüzünden çoluk çocuk navakasız kalalım da, o zaman derim sana...»

Yanlış omuzunu çekti:

«Neye benim yüzümdenmiş?»

«Ben bilmem... Çabuk tarlayı o kadar!»

(DEVAM EDECEK)

BANK-SEN ile Yapı ve Kredi Bankası arasında toplusözleşme görüşmeleri başladı

TOPLUSÖZLEŞMELERDEN 12 BİN İŞÇİ YARARLANACAK

★ BU DÖNEM TOPLUSÖZLEŞMELERİNDE, BANK-SEN KADIN İŞÇİLERİN KREŞ SORUNUNU ÇÖZMEK İÇİN 40 MADDELİK EK TASLAK SUNDU.

★ 565 BANKA ŞUBESİNİN BÜTÜNÜNDE BANK-SEN SÖZLEŞMELERİ SÜRDÜRÜYOR.

YAPI VE KREDİ BANKASI'NDA BAŞLAYAN TOPLUSÖZLEŞME İÇİN YAPILAN İLK TOPLANTIDA SENDİKA VE İŞVEREN YETKİLİLERİ GÖRÜLÜYORLAR.

İSTANBUL (İSTA)

BANK-SEN, Yapı ve Kredi Bankası'nın 565 şube ve Genel Müdürlük çalışanlarını kapsayan 3. Dönem Toplusözleşme görüşmeleri başlamıştır. 12 bine varan işçinin yararlanacağı toplusözleşme görüşmelerinde BANK-SEN ileri ekonomik ve sosyal hakların yanında kadın işçilerin kreş sorununu köklü bir çözüme götürme amacındadır.

Toplusözleşme görüşmelerinin başladığı ilk oturumda BANK-SEN Genel Başkanı Metin Denizmen, Genel Sekreter Yücel Çubukçu ve Erol Serdar, İlhan Geçit, Erdoğan Arı, Raşit Akalan, Coşkun Bilge, Atilla Akser, Altan Açıkel, Kemal Hamzaoğlu, Necati Erkürk ve Avni Erakalın sendika yetkilileri olarak; İlhan Sipahioğlu, Muzaffer Gümüş, Nurdan Yıldırım, Sedat Taydemir işveren yetkilileri olarak katılmışlardır.

Toplusözleşmenin getireceği haklar üzerinde görüştüğümüz BANK-SEN Genel Sekreteri Yüksel Çubukçu, kreş sorununu en önemli sorun olarak ele aldıklarını, toplusözleşme taslağına ek ve ondan kopuk olmayan bir taslak sunulduğunu belirtmiş, kadın işçilerin sorunlarının çözümlenmesinde böyle bir çalışmanın çok önem taşıdığını açıklamıştır. Çubukçu, 0-6 yaş grubunda bulunan çocukların gereksinimlerinin karşılanacağı kreş ve emzirme odalarının kurulamadığı bölgeler için gerekli önlemlerin getirileceğini belirtmiştir.

Tek Ges-iş Ankara Şubesi Genel Kurulu yapıldı

ANKARA (İSTA)

DİSK'e bağlı Tek. Ges-İş Ankara Şubesi Genel Kurulu Türkiye Elektrik Kurumu toplantı salonunda yapılmıştır. Sendikanın Şube Başkanı Alpaslan Bayramgil Genel Kurulu açarken yaptığı konuşmada MC'nin hükümetten düşmesinin kazanım olduğunu hatırlatmış, «Ama böylece sorunlarımız çözülmüş, faşizm tehlikesi savuşturulmuş, yaralarımızı sarılmış sayarsak ve savaş azmimizi yitirirsek bu kazanım, kazanım olmaktan çıkar, olsa olsa bir kayıp olur. Çünkü bilmeliyiz ki iktidar değişmedi. Yalnızca hükümet değişti. Gerçeki iktidar değişikliğini işçi sınıfı gösteriyor. İşçi sınıfı iktidarı elinde bulunduran tekelci burjuvaziye ve toprak ağalarına karşı tüm ulusal demokratik güçleri ulusal demokratik cephe saflarında birleşmeye çağırıyor» demiştir.

Genel Kurul'da Divan Başkanlığına DİSK'e bağlı BANK-SEN Ankara Şubesi Başkanı Mehmet Tandoğan getirilmiştir.

Ulusal Demokratik Cephe'nin kurulması ve işçi sınıfının düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayan 141-142 gibi gibi anti-demokratik maddelerin kaldırılması için özverili mücadele edilmesi, kararlarının alındığı Genel Kurul'da ayrıca sonuç bildirgesinde Nötron Bombasına, ikili antlaşmalara, NATO ve CENTO gibi harpçi örgütlere, karşı mücadele edilmesi kararlaştırılmıştır.

Dünya Sendikalar Federasyonu'na üye olunması için Genel Merkeze öneri götürülmesi kararının alındığı Genel Kurul'da KİT'lerin işveren örgütlerine üye olmasının yasaklanması istenmiştir.

Genel Kurul'da yapılan seçimlerde Sendikanın Şube Başkanlığı'na yeniden Alpaslan Bayramgil seçilmiş, Yönetim Kurulu üyeliklerine de Bahattin Aslan, Hayri Ata, Nuri Sönmezer, Sadettin Serin, Nahit Tatar, Adnan Kaptan ve Nuran Sökül getirilmişlerdir.

9. DÜNYA SENDİKALAR KONGRESİ

DSF

PRAG, 16-23 NİSAN 1978

Dünya Sendikalar Federasyonu ve çokuluslu şirketlere karşı savaşım

★ BENİN'DE DÜZENLENEN KONFERANS, SENDİKALAR ARASI KOORDİNASYONUN VE EYLEM BİRLİĞİNİN ÖNEMİNİ ORTAYA ÇIKARDI.

Dünya Sendikalar Federasyonu, şimdiye dek çok çeşitli kampanyalar örgütlemiş ve çeşitli eylemler düzenlemiştir. Bunların en önemlilerinden biri de kuşkusuz, bu yılın Ocak ayında Benin Halk Cumhuriyeti'nde düzenlenen ve çok uluslu şirketlerle savaşımı konu alan konferanstır.

Eski adı Dahomey olan Benin'deki konferans çalışmaları, günümüzde özellikle gelişmekte olan ülkeler ekonomilerine büyük darbeler vuran ve bu ülkelerin emekçilerinin posasını çıkaran çok uluslu şirketlere karşı ortak eylemin zorunlu olduğunu ortaya koydu.

Afrika Sendikaları Birliği, Benin Sendikaları ve DSF'nin ortaklaşa düzenledikleri konferansa katılan delegeler, çokuluslu şirketlerin çeşitli ülkelerdeki faaliyetlerini gözden geçirdiler.

Çalışmalar sonucunda, gelişmekte olan ülkeler hükümetlerini sürekli zor durumda bırakan, kimilerini değiştiren, bu ülkeler emekçilerini çok düşük ücretlerle sömüren çokuluslu şirketlerin, çeşitli ülkelerin ekonomilerini sarsmak için de dünya çapında girişimler hazırladıkları ortaya çıkarıldı.

Bütün bu somut saptamalardan yola çıkan DSF üyesi sendikaların temsilcileri, çok uluslu şirketlere karşı savaşımın dünya çapında yürütülmesi gerektiğini vurguladı ve bu yolda 9. Dünya Sendikalar Kongresi'nde önemli kararların alınacağına işaret etti.

9. Dünya Sendikalar Kongresi Evrensel Sendikal Haklar Bildirgesi Karar Taslağı'ndan...

Sendikaların Hakları

Madde — 10

Sendikaların, kendi özgürce oluşturulmuş tüzüklerine ugun olarak, kamu yetkililerinin ya da işverenlerin hiç bir karışması ya da kontrolü olmaksızın. işçilerin temsilcisi olarak çalışmalarını yürütmeye hakları vardır. Sendikaların varlıkları yasaldır.

Madde — 11

Sendikaları, liderlerini ve yürütme organlarını seçme, yöntemlerini özgürce belirleme, iç yönetimlerini örgütleme, ve eylem programlarını çizme hakları vardır.

Madde — 12

Sendika fonlarını yönetmek hakkı, kamu yetkililerinin ya da işverenlerin hiç bir kontrolü olmadan, yalnızca sendikalara aittir. Sendika fonlarına ya da sendikalara ait diğer her hangi bir mala hiç bir koşul altında el konulamaz.

Madde — 13

Sendikal örgütlerin, sendikaların tüzüklerine uygun olarak kurulmuş olan koşullar altında sendika ödenekleri toplama hakları vardır.

Madde — 14

Sendikal örgütlerin, kamu yetkililerinden önceden izin almaksızın toplantılar, konferanslar ve kongreler yapmaya ve caddelerdeki gösteriler de dahil olmak üzere gösteriler örgütlemeye hakları vardır.

Madde — 15

Sendikal örgütlerin, grev eylemine götüren her türlü çalışmayı örgütlemeye ya da desteklemeye, gerekli olan bütün önlemleri almaya hakları vardır, ve bu çalışma, hiçbir koşul altında, böyle bir eylemden önce, eylem sırasında ya da sonrasında cezaya, para cezasına, müeyyidelere ya da kurban edilmeye yol açamaz.

Madde — 16

Sendikaların, kamu sendikaların, kamu yetkililerinden, çalışmalarını yürütmeye elverişli kalıcı tesisler sağlama hakları vardır ve tesisler yalnızca onlar tarafından kullanılıp yönetilirler.

Madde — 17

Sendikal örgütlerin, sendikal eğitimleri ve işçilerin hertürlü kültürel, ya da öğretimsel faaliyetlerini örgütlemeye ve işçiler için okullar, kitaplıklar, kulüpler ve diğer her türlü sosyal, eğitimsel, kültürel dinlenme, ve spor tesisleri kurmaya ve yönetmeye hakları vardır.

Madde — 18

Bütün işkolu sendikalarının, meslek, endüstri, yerel, bölgesel, ulusal ya da ülkesel tabanda bir federasyon kurma ya da var olan federasyonlara üye olma hakları vardır.

Madde — 19

Sendikaların, değişik endüstrileri, işleri ya da meslekleri kapsayan ulusal konfederasyonlar kurma hakları vardır.

Madde — 20

Sendikal örgütlerin, işçilerin çıkarlarını ve haklarını savunmak üzere ekonomik, toplumsal, politik ve kültürel politikalar üzerine görüşlerini açıklamak ve bu çıkarları ya da hakları etkileyen ya da tehdit eden her hangi bir sorun üzerinde konuşmak ya da eyleme geçmek hakları vardır.

Madde — 21

Sendikaların, kamu yetkilileri de dahil olmak üzere, bütün işverenlerle ücretleri ve diğer bütün çalışma koşullarını görüşmek ve tek mesleği ya da birkaç mesleği kapsayan, ve aynı zamanda ulusal çapta toplusözleşme yapma hakları vardır.

Madde — 22

Sendikaların, işçileri etkileyen konularla ilgilenen bütün organlarda işçilerin kişisel ve toplu çıkarlarını temsil etmek ve işçilerin çıkarlarını ve haklarını savunmak için yasal girişimde bulunmaya hakları vardır.

Madde — 23

Sendikaların, sosyal güvenlik ve meslek eğitimi organlarının ve sosyal sorunlarla ilgilenen bütün diğer organların yönetimine ve yürütülmesine etkin bir biçimde katılma hakları vardır.

Madde — 24

İşçileri doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen bütün sorunlarda ve özellikle bu konularda yasa ve yönetmelikler hazırlanırken sendikal örgütlere danışılmalıdır. Sendikaların aynı zamanda yasa önerme hakları da olmalıdır.

Madde — 25

Sendikal örgütlerin, devlete ait olanlar da dahil olmak üzere, kitle haberleşme araçlarından ve kendi haberleşme araçlarından yararlanma hakları vardır.

BAĞDAT'DA TOPLANAN ULUSLARARASI ARAP KONFERANSINA KATILDI...

Maden-iş ile Arap Metal Sendikaları ilişkisi gelişiyor

★ TOPLANTIYA, MADEN-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET KARACA VE GENEL SEKRETER YARDIMCISI ZÜLFÜ DİCLELİ KATILDI

İSTANBUL (İSTA)

Son yıllarda uluslararası ilişkilerini hızla arttıran ve başka ülkelerdeki dostluk ve dayanışma ilişkilerine büyük önem veren DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş Sendikası, son olarak Arap ülkelerindeki metal sendikalarıyla ilişkilerini ilerletmiş bulunmaktadır. Bu nedenle 27-29 Mart 1978 tarihlerinde Irak'ın başkenti Bağdat'ta toplanan Uluslararası Arap Konferansına Maden-İş'te katıldı.

Uluslararası Metal Sendikalar Birliği (UMSB) ile Arap Metal Sendikalar Federasyonu (AMSF) tarafından ortaklaşa düzenlenen konferansın konusu çok uluslu tekellere karşı sendikal savaşımın birleştirilmesi ve koordine edilmesine yönelik çalışmaları değerlendirmek amacını taşımaktaydı. Maden-İş Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Karaca ve Genel Sekreter Yardımcısı Zülfü Dicleli'nin katıldığı toplantıya UMSB üyesi Fransız, Romen, Sovyet ve Macar Metal Sendikaları ile AMSF üyesi Mısır, Irak, Suriye, Libya, Sudan, Ürdün, Umman, Bahreyn, Filistin, Küveyt, Fas ve Lübnan metal sendikaları katılmıştır.

Konferansın Taslak Komisyonu çalışmalarına Maden-İş Sendikası da katılmış ve konferans sonunda oybirliği ile benimsenen Konferans Bildirgesi'nde çok uluslu tekellere karşı koordinasyon komitelerinin oluşturulması ve çok uluslu tekellere karşı ortak istemlerin saptanması kararlaştırılmıştır. İsrail'in son saldırısının da kınandığı bildiride Avrupa Sendikaları ile Arap Sendikaları arasındaki dayanışma çalışmasının ilerletilmesi öngörülmüştür.

Adana Et ve Balık Kurumu'nda irade beyanı uygulaması bugün yapılıyor

ADANA (İSTA)

Adana Et ve Balık Kurumu'nda irade beyanı uygulaması bugün yapılmaktadır. DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası ile Türk-İş'e bağlı Tek Gıda-İş Sendikası'nın katıldığı irade beyanı'nın önemli olduğu ve Tek. Gıda-İş Sendikası'nın işyerinde güçsüz olmasına rağmen yetki uyuşmazlığı çıkardığı bildirilmiştir.

DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası Et ve Balık Kurumu Baştemsilcisi Tahir Avcı'nın ve Temsilci Rıfkı Güvener'in yayınladıkları bildiride, Et ve Balık Kurumu işçilerinin sarı sendikayı işyerinden tamamen kovacağı bildirilerek şunlar açıklanmıştır:

«İşyerinde tüm arkadaşlarımız Pazartesi günü yapılacak irade beyanında DİSK/Gıda-İş'e evet diyerek demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı yolunda savaşımını sürdürecek, Türk-İş'e bağlı Tek. Gıda-İş Sendikası bir daha Et ve Balık Kurumu'na gelmemek üzere işyerinden atılacaktır.»

Demokratik Örgütlerden Haberler

İKD İZMİR VE ADANA ŞUBELERİ GENEL KURULLARI YAPILDI...

İKD Adana ve İzmir Şubeleri Genel Kurulları 8 Nisan 1978 günü yığınsal bir şekilde yapılmıştır.

Her iki genel kurulda da Faşist yuvaların dağıtılması, İKD'nin UDKF'ye katılması, 1 Mayıs'a yığınsal bir şekilde katılımın sağlanması, UDC'nin hayata geçirilmesi yolunda etkin mücadele verilmesi kararlaştırılmıştır.

İKD Adana Şubesi Yönetim kuruluna Nefise Sevgi, Hülya Yılmaz, Tülay Mavi, Tülay Korkmazoğlu, Zeliha Arslan, Şadiye Cibo, Meryem Kırmızı seçilmişlerdir. İKD İzmir Şubesi Yönetim Kuruluna ise, Semra ulusoy, Meral Çavuş, Asuman Bilili, Ülkü Kaluncu, Güneş Kırmızı Kaya, Mine Savaş ve Fatma Altılılar seçilmişlerdir.

ÇIRAK-DER ANKARA ULUS ŞUBESİ AÇILDI...

Kısa adı Çırak-Der olan Tüm çıraklarla birleşme ve dayanışma derneği Ankara Ulus Şubesi açılmıştır.

Şube Başkanı Süleyman Kurt bir açıklama yaparak, Çırak-Der'in çalışmalarının temelini genç ve çocuk emekçilerin talepleri için mücadelenin oluşturduğunu belirtmiştir.

DMDF BAŞKANI «PETROL SÖMÜRÜSÜNÜ ORTADAN KALDIRMAK İÇİN, DEMİR YOLU TAŞIMACILIĞINA GEREKEN ÖNEM VERİLMELİDİR.»

Demiryolu Memur Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Nedim Sengün düzenlediği basın toplantısında, Petrol sömürüsünü ortadan kaldırmak için Demiryolu taşımacılığına önem verilmesini istemiştir.

Sengün toplantıda özetle şöyle demiştir «Petrol tüketimindeki savurganlığı önlemek, Petrole bağımlılığı azaltmak, döviz darboğazından biran önce kurtulmak için nakliyatın Demiryoluna kaydırılması, kitle taşımacılığında mutlaka Demiryolunun kullanılması zorunludur.»

BUNALIM VE GÖRÜNTÜLERİ

Toplu işten çıkarmalara ve tensikatlara tepkiler - 14

Harb-iş Sendikası Genel Başkanı ve CHP Milletvekili Kenan Durukan:

"İŞ HAYATINI SERMAYEDEN YANA DÜZENLEYEN TÜM YASALAR DEĞİŞMELİDİR"

★ SERMAYE, BUNALIMIN FATURASINI, İŞÇİ-EMEKÇİ KİTLELERE ÖDETMEK İSTİYOR.

Toplu işten çıkarmalar üzerine sendikalar iş yasasının değiştirilmesi gerektiğini ve bu konuda savaşım yürüteceklerini açıkladılar ve açıklıyorlar. Sorunun kapitalist toplumun yapısından kaynaklandığı gerçeğine değinen sendikalar sömürüyü sınırlama savaşımı içinde toplu işten çıkarmalara karşı durmaksızın bir mücadelenin zorunluğunu vurgulamaktadırlar. Sayın Durukan, Son dönem için artan teksikatlara ve işten çıkarmalara ilişkin düşüncelerinizi aktarırmısınız.

Durukan Türkiye Cumhuriyet döneminin en bunalımlı sürecini yaşamaktadır. Bu bunalımın oluşturucusu da 1950'lerden beri sürdürülegelen ekonomi politikalarıdır.

Bu ekonomi politikaları kotarıp uygulayanlarda dış ve iç tekellerle, bu tekellerin temsilcileri sağ iktidarlar, sağ koalisyonlardır. Toparlarsak bu günkü bunalımın tek sorumlusu bozuk düzenin mimarı sermaye çevreleriyle, onların iktidarlarıdır. Şimdi bu çevreler yarattıkları bunalımın faturasını işçi emekçi kitlelere ödetmenin yollarını aramaktadırlar. Giderek artan tensikatlar toptan işten çıkartmalar. İşçi ücretlerine tavan önerileri de bu yolda nereye kadar işi vardırmak istediklerinin diğer bir kanıtıdır.

İSTA: Sizce alınması gereken sendikal ya da siyasal önlemler nelerdir.

Durukan: Türkiye işçi sınıfının sendikal hareketi, «demokratik sol ortak bir programda» bütünleşmelidir. beceriksiz sendikacıların keskin eylemcilikleriyle, kurnaz işverenlerin tuzaklarına işçi hareketini sürekli düşürmeleri ancak bu ortak tavırla önlenebilir. İvedi sendikal önlem olarak bu bütünleşmeyi görüyorum. Bu bütünleşme, siyasal önlemlerin neler olabileceğinin de belirleyicisi olacaktır. Bu bütünleşme Türk ekonomisinin sağlıklı bir biçimde düze çıkmasında, özgürlükcü demokrasinin kökleşmesinde de etkin olacaktır. Bu bütünleşme olmadıkça işçi emekçi kitleler bırakınız demokratik kazanımlarını geliştirmeyi, mevcut kazanımlarını bile korumakta güçlükler çekecektir. Ve Türkiye işçi sınıfı, gerek planlamasında, gerek yasama ve uygulamasında gücü oranında bile katılımda bulunmadığı ekonomi politikaların doğurduğu darboğazların faturasını bugün olduğu gibi yarınlarda da ödemeye devam edecektir.

Ayrıca altını çizerek belirtelim ki, iş hayatını sermayeden yana düzenleyen tüm yasalar değişmelidir.

Ecevit Hükümetinin de

(Baştarafı 1. Sayfada)

sında kararların eksiksiz uygulanması olduğunu belirtmiş, bugünkü siyasal iktidarın da bu ilkelerin dışına çıktığını söylemiştir.

Açıklamasında Maliye Bakanlığı ile Meclis İdare Amirliğinin Anayasayı açıkça çiğnediklerini belirten Özdemir özetle şunları söylemiştir:

«Kuvvetler ayrılığı ve hukuk devleti demokrasinin vazgeçilmez ilkeleridir. Hukuk devletine bağlılığın biricik ölçüsü yargı organları kararlarının eksiksiz uygulanmasıdır. Hukuk devletine bağlılığını her fırsatta kamuoyuna açıklayan bugünkü siyasal iktidarın da bu konuda sık sık sözünün dışına çıktığını üzülerek izlemekteyiz. Halen uygulanmamış Danıştay kararları vardır. Bunların yanısıra uygulanmayan Sayıştay Genel Kurul kararları gerçeği vardır. Son günlerde yaşanan bir örneği kamuoyuna açıklamayı ve yetkilileri uyarmayı bu nedenle görev sayıyoruz.

1975-1976-1977 yıllarında yabancı ülkelere sürekli veya geçici görev seyahatlerinde ödenecek harcırahları saptaması gereken Bakanlar Kurulu kararları yayınlanmadığı için anılan yıllarda ödenmesi gereken harcırahların nasıl saptanması gerektiği Sayıştay Genel Kurulunca karara bağlanmıştır. Sayıştay bu yetkiyi Anayasadan ve 832 sayılı Sayıştay Yasasından almaktadır. Anayasa'nın 127. maddesi uyarınca devletin gelir, gider ve mallarını denetleyip, sorumlularını yargılayan Sayıştay, bağımsız bir mali yargı organıdır. Yargı organları kararlarının geciktirilmeden ve eksiksiz uygulanması Anayasa buyruğudur. Anayasa'nın açık, buyurucu ve bağlayıcı hükümlerine rağmen Millet Meclisi İdare Amirliği Sayıştay'a gönderdiği 23.3.1978 gün ve 194/08673 sayılı yazısında, Maliye Bakanlığı da 16.2.1978 günü tüm kuruluşlara gönderdiği genelgesinde Sayıştay Genel Kurulu'nun anılan kararını «Mali, idari ve hukuki yönden incelendiğini» belirterek, «Kararın uygulanması» gerektiğini bildirmişlerdir.

Bu genelge ve yazıları ile Meclis İdare Amirliği ve Maliye Bakanlığı yetki aşımında bulunmuş, Anayasayı açıkça çiğnemişlerdir. Bu durum üzücü olduğu kadar tehlikelidir de. Demokrasiden ve hukuk devletinden yana olanları uyarıyor, Meclis İdare Amirliği ve Maliye Bakanlığını Anayasa'ya uygun davranmaya çağırıyoruz. Yargı organları kararlarının uygulanmasında keyfilik dönemi kapanmalıdır.»

Sosyalist

(Baştarafı 1. Sayfada)

çin seçeneklerin çok olduğunu tekrarlayarak, sosyalist ülkelerle ve Sovyetler Birliği ile ilişkileri daha da geliştireceklerini ifade ederek, şöyle demiştir:

«Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğimizi arttıracağız. Sovyetler Birliği ile büyük yatırım ve örnekli projelerin geliştirilmesi ve finansman alanlarında çok başarılı tecrübelerimiz oldu. Sosyalist ülkelerle bu başarılı işbirliğini daha da geliştireceğiz»

Bakanlar

(Baştarafı 1. Sayfa'da)

ni bildirmiştir. İşgüzar İYAK MEYAK, OYAK gibi kuruluşların Bakanlık bünyesine bağlanması için çalıştıklarını, özel sigortaların devletleştirilmesinin ise ancak bu sorunun çözümlenmesinden sonra düşünülebileceğini sözlerine eklemiştir.

Öte yandan, Kıbrıs'ta çalışmalarına başlayan «Türkiye ve Kıbrıs'ta İşçi-İşveren İlişkileri ile Çalışanların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Sorunları» konulu seminere gönderdiği mesajda, Çalışma Bakanı Bahir Ersoy, sosyal güvenliğin geniş halk kitlelerini kapsaması gerektiğini, sosyal güvenlikten söz edebilmek için tüm nüfusun sosyal güvencesinin sağlanmış olmasının zorunlu olduğunu bildirmiştir. Bakan ayrıca, bireylere yasalarla haklar tanınmasının yeterli olmadığını, önemli olanın bu hakların hayata geçirilmesi olduğu üzerinde de durmuştur.

Amerikalı

(Baştarafı 1. Sayfada)

söyledi. Ancak görüşme konusu hakkında herhangi bir açıklamada bulunmadı. Nelson Rockefeller, 1974 yılında Başkan Yardımcılığı görevinde bulunmuş ve eski New York Valilerindendir.

TARİŞ'in üzüm işletmesi'nde üç adet

(Baştarafı 1. Sayfa'da)

DER İstanbul Şube Başkanı olayı kınamıştır.

★ Batman'da Maocuların İGD üyelerine saldırarak Yönetim Kurulu üyesi Şerif Bayram'ı yaralaması üzerine bir açıklama yapan İGD Genel Sekreteri B. Temel Saçlı, gerici faşist güçlerin saldırılarının yanında, Maocu bozkurtların da İGD'nin üzerine saldırılarını yoğunlaştırdıklarını belirtmiş, Maocu ve faşist saldırganlardan hesap sorulacağını söylemiştir.

ANKARA

★ Numune Hastanesinin karşısına patlayıcı madde bırakıldığının ihbarı üzerine olay yerine giden emniyet görevlileri patlayıcı maddeyi tesirsiz hale getirmişler, maddeyi bıraktığı belirtilen kişiyi de gözaltına almışlardır.

★ Bir TIR kamyonunda bir milyonu aşkın mermi çok sayıda silah ele geçtiği öğrenilmiştir.

Edinilen bilgilere göre geçtiğimiz hafta içinde İçişleri Bakanlığı, Gümrük ve Tekel Bakanlığı ilgililerince gerçekleştirilen bir operasyon sonucu bir TIR kamyonunda bir milyonu aşkın mermi ile çok sayıda silah ele geçmiştir.

Mermi ve silah dolu olarak ele geçen TIR'la ilgili soruşturmanın genişlediği bildirilmiştir.

ESKİŞEHİR

★ Eskişehir'de önceki gün öğleden sonra Yediler semtinde ilericilerin devam etmekte olduğu kahvehaneye bir grup «Ülkücü» faşist taş ve sopalarla saldırmış ve bir özel otomobili hasara uğratmışlardır. Ayrıca ilerici öğrencilerin çoğunlukta olduğu Bahçelievler Lisesine tahrip gücü yüksek bir bomba atılmıştır. İki kademeli olarak patlayan bombanın tesiriyle okulun bütün camları kırılmıştır.

★ Emniyet Müdürlüğü ilgilileri tarafından Büyük Ülkü Derneği Eskişehir Şubesi binasında yapılan arama sonunda bazı suç delillerinin ele geçirildiği ve Dernek Başkanı ile dört üyenin tutuklandığı, derneğin ise kapatıldığı açıklanmıştır.

★ Eskişehir TÖB-DER Şubesinde bildiri dağıtmak isteyen Maocular, yönetimin izinsiz bildiri dağıtılamıyacağını söyleyerek, kendilerine engel olması üzerine yöneticilere saldırmışlardır. Olay şube lokalinde oturan öğretmenler tarafından büyümeden önlenmiştir. Şube Başkanı ve öğretmenler saldırıyı kınamışlardır.

MARAŞ

★ Maraş'ta Postahane'de patlayan bombadan yaralanan işçilerin durumlarının ağır olduğu bildirilmektedir. Yaralanan iki işçinin iki gözünün 1 işçinin de tek gözünün kör olma tehlikesi olduğu, bir işçinin de kolunun koptuğu bildirilmiştir. Demokratik kuruluşlar ve sendikalar olay üzerine yayınladıkları bildirilerde faşistler tarafından düzenlenen olayı kınamışlardır.

KAYSERİ

★ Kurtuluş Dergisinin 5. sayısını satan Suat Uzunlu adlı bir kişinin Kayseri 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 7,5 yıl hapis ve 2 yıl sürgün cezasına çarptırıldığı bildirilmiştir. Mahkemenin cezayı bilirkişinin aleyhte raporuna rağmen T.C.K.'nun 141-141/6 maddelerine dayanarak verdiği belirtilmiştir.

GÜMÜŞHANE

★ Gümüşhane Devlet Hastanesi Baştabibi Operatör Hüseyin Öztürk'ün muayenehanesine gece atılan patlayıcı madde hasara sebep olmuştur.

ELAZIĞ

★ Kısa adı «ÜLKÜ-BİR» olan Ülkücü Öğretmenler Derneği'nin Elazığ Şubesine dernek üyesi olmayan bazı kişilerin alınması gerekçe gösterilerek valilik tarafından süresiz kapatılmıştır.

GAZİANTEP

★ Otobüs durağında bekleyenlerin üzerine tabancayla ateş açarak bir subay eşi ile kucağındaki çocuğu ve 3 kişiyi yaralıyan 2 sanığın sağ görüşlü oldukları açıklanmıştır.

Çarşıda alış veriş yaptıktan sonra, vilayet konağı yakınındaki otobüs durağında otobüs bekledikleri sırada yaylım ateşine tutulan ve göğsünden ağır biçimde yaralanan Muhterem Yücel adındaki subay eşinin durumunun ciddi olduğu bildirilmiştir. Annesinin kucağında, 1,5 yaşındaki kız çocuğu Nevruz Yücel ise, annesinin kucağında ayağından vurularak yaralanmıştır. Aynı olayda tabanca kurşunlarıyla yaralanmış olan fotoğrafçı Atilla Karaduman ile Cumali Sertkaya ve Mehmet Gürol'un sağlık durumlarının iyiye gittiği bildirilmiştir.

Görünen

(Baştarafı 2. Sayfada)

gıları içinde halkın oy planında sömürülmesi gerekiyordu. Emperyalizmin ülkemizdeki yerli ağaları bir parti örgütlenmesi olduğu gerçeklerindendi...

Köy Enstitülerinin başını yemek gerekiyordu ve yediler. İlköğretim seferberliği yerine «dini ve ahlaki» seferberlik aldı. İmam-Hatip Okulları, Kuran Kursları mantar gibi türetildi köyde kentte... Köy Enstitüleri enkazı üstünde kurulan öğretmen okulları, düzenin istediği kişileri yetiştirecek biçimde düzenlendi. Sonra adları Öğretmen Liselerine çevrildi, sonra da komando kamplarına...

Bu olayı doğal saymak gerekir. Her düzen kendisini yaşatacak kurumları da birlikte getirir, yönlendirir. Düzene ters düşenlerin de üstünden geçilir. Köy Enstitüleri bu düzenin kurumları değildi...

O günden bu güne 38 yıl geçti. Bu süre içinde çok şey değişti. Hele bir 38 yıl daha geçsin, o zaman görelim bir..

Fikirtepe

(Baştarafı 1. Sayfada)

halen sınıfların yetersiz olması ve öğretmen eksikliğinin bulunması nedeniyle düzenli bir eğitimin yapılamayacağına karar verilmiş ve bu karar Milli Eğitim Bakanı Necdet Uğur'a iletilmiştir. Bakan Uğur ile Milli Eğitim Müdürü Ruhi Kanak arasında yapılan telefon görüşmesinden sonra her iki okulda öğretimin 1 gün daha ertelenerek bugün Pazartesi günü başlatılmasına karar verilmiştir. Öte yandan alınan bilgiye göre, açılması diğer Eğitim Enstitülerinde öğretim açılan tarihte yani, 17 Nisan günü başlayacaktır.

«Vergi

(Baştarafı 1. Sayfada)

Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmış olup, 18 Nisan Salı saat 9.30'da duruşması vardır. Vehbi Koç'tan korkmayan ve ilan ağababalarına yağcılığa tenezzül etmeyen dürüst basının ve ilgililerin muhabir göndererek konuyu kamuoyuna duyurmalarını ve Maliye, Sanayi, Ticaret Bakanlıklarının davaya müdahalesini dilerim.»

Japonya

(Baştarafı 1. Sayfa'da)

lantısında, Japonya'nın, nötron bombasına karşı olduğunu açıklayacağını belirtmiştir.

Bilindiği gibi daha önce de Danimarka, Hollanda Norveç ve İzlanda parlamentoları da nötron bombasına karşı çıkan kararlar almışlardı.

SOVYET ÖNERİSİ

Sovyetler Birliği TASS Ajansı, nötron bombasıyla ilgili son haberinde nötron bombası üretiminin Batı ülkelerinin yöneticileri tarafından sosyalist ülkelerle bir pazarlık unsuru olarak ele alındığına dikkati çekmiş, böyle bir tutumu «mantıksız» olarak niteledikten sonra, bu konuda benimsenecek en akılcı çözümün, tüm ülkelerin, ortaklaşa bir deklarasyonla nötron bombası yapımından vazgeçilmesini bildirmeleri olduğunu açıklamıştır.

TASS Ajansının haberinde, nötron bombasının Federal Almanya'da üslendirilip üslendirilmeyeceğine, halen Viyana'da sürmekte olan «Avrupa'da karşılıklı ve dengeli kuvvet indirimi» görüşmelerinde karar verileceği de bildirilmiştir. Ajans ayrıca, Sovyetler Birliği Devlet Başkanı ve SBKP Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in üç hafta sonra Federal Almanya'ya yapacağı ziyaret sırasında nötron bombasının geleceği üzerinde önemle durulacağına da değinmiştir.

Vergi Yasa

(Baştarafı 1. Sayfada)

mekte, vergi tarifeleri, iştirak ve muafiyet sınırları yeniden düzenlenmekte ve vergi kaçakçılığını önlemek için vergi Usul Kanununda önemli değişiklikler getirildiği öne sürülmektedir.

Tasarının sunulduğu şekliyle kanunlaşması halinde banka ve sigorta şirketleriyle öteki gerçek ve tüzel kişiler Maliye Bakanlığı'nca istenilecek bilgileri belli aralıklarla ve devamlı olarak vermekle yükümlü olacaklardır. Serbest meslek kazanç defteri ile günlük perakende satış ve hasılat defteri tutmak zorunda olanlar bu defterlere yazılması gereken işlemlerin aynı gün içinde kaydederek bu belgeleri saklayacaklardır.

CHP'li Komisyon Üyesi bazı parlamenterlerin tasarıda dar gelirlilerin lehine değişiklik yapılması için çalışacakları belirtilmektedir.

Maliye Bakanlığı, gerekli gördüğü sektörler ve işkollarında Bakanlıkça bastırılan faturaların kullanılmasını isteyebilecek, yükümlülerin bastırdıkları faturalar ise Maliye Bakanlığınca ya da Bakanlıkça gösterilecek üst meslek kuruluşları tarafından onaylanacaktır.

Tasarı ile getirilen yeniliklerden bir başkası ise ekonomik delil sisteminin getirilmesidir. Bu sistemde yükümlünün vergi bildiriminde kamu kurullarına, bankalar ve sigorta şirketlerine yaptığı beyanların yanısıra ekonomik ve ticari durumuyla sosyal yaşantısı da dikkate alınacaktır. Yükümlünün normal ya da alışılmış olmayan durumu delil sayılacaktır. Tasarı vergi inceleme elemanlarının arttırılmasını ve vergi dairelerinin dışa açılmasını da öngörmektedir. Bu arada yükümlüler hakkındaki belge ve bilgilerin merkezi bir arşivde toplanması hükmü de getirilmektedir.

Tasarının aynen kanunlaşması halinde serbest kazanç sahipleri işyerlerinin büyüklüğüne göre boyutları ve sayısı Maliye Bakanlığınca belirlenecek kazanç ve vergi miktarlarını gösterir levhaları kolayca görülebilir bir şekilde asmakla yükümlü olacaklardır.

Tasarıda vergi usulsüzlük cezalarının oranları da değiştirilmektedir. Buna göre, fatura kesmeyen sermaye şirketleri için usulsüzlük cezası birinci kez suç işlenmesi halinde 8 bin, ikinci kez işlenmesi halinde bunun iki katı olacak ,üçüncü kez işlenmesi halinde ise üç ay hapis ve faaliyetten men cezası uygulanacaktır. Birinci sınıf tüccarlar ise fatura kesmedikleri takdirde 5 bin lira usulsüzlük cezası ödeyecekler, suçun ikinci kez tekrarlanması halinde ceza 10 bin liraya çıkarılacak üçüncü seferde ise üç ay hapis ve faaliyetten men cezası verilecektir.

Kırsal alanın demokratikleştirilmesinde kooperatifçiliğin önemli bir araç olduğu açıklandı

Mehmet GÜRKAN Bildiriyor

BURSA — Köy-Koop Eğitim ve Örgütlenme Müdürü Akın Birdal, «Kooperatifçiliğin, kırsal alanın demokratikleştirilmesinin önemli araçlarından biri olduğunu belirterek, bu aracın zengin köylülerin elinde ve yönetiminde değil yoksul köylülerin elinde olması gerektiğini» söylemiştir.

KÖY-KOOP ile Bursa Üniversitesi tarafından ortaklaşa düzenlenen ve kooperatifçiliğin sorunlarına çözümler getirmeyi amaçlayan seminerin ikinci gününde Köy-Koop Eğitim ve Örgütlenme Müdürü Akın Birdal, «Üretim kooperatiflerinde eğitim ve örgütlenme» konusunda bir tebliğ sunmuştur. Akın Birdal, kooperatifçiliğin örgütlenmesindeki sorunlara değindiği ve bu sorunlara çözümler önerdiği tebliğinde, kooperatiflerin ekonomik örgütler olmalarının yanısıra, demokratiklik niteliğini de taşıdığını vurgulamış ve şunları söylemiştir:

«Üretim kooperatifleri kırsal alanın demokratikleştirilmesinin önemli bir aracıdır. Bu araç, zengin köylülerin elinde ve yönetiminde değil yoksul köylülerin elinde işleyecektir, daha doğrusu işlemelidir.»

Akın Birdal, kooperatiflerin ekonomik, demokratik ve siyasal mücadele ilkeleri konusundaki görüşlerini ise şöyle açıklamıştır:

«İster üretim, ister tüketim kooperatifleri olsun, ekonomik - demokratik mücadelelerini, siyasal mücadelelerine bağlı kılmadıkça, emperyalist - kapitalist sistemin çıkmazlarına emniyet süpabı olmaktan öteye gitmeyecektir.»

İkinci günün bir başka konuşmacısı, MÜNSTER Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. HAFFNER ise, kapitalist ve sosyalist ülkelerdeki kooperatifçilik çalışmaları konusunda bilgi vermiştir.

Türkiye'deki hekimlerin yüzde 36'sının İstanbul'da olduğu açıklandı

İSTANBUL (THA)

Türkiye nüfusunun yüzde 9.7'sinin yaşadığı İstanbul ilinin hekimlerin yüzde 36'sını barındırdığı açıklanmıştır. Doç. Dr. Yakut Irmak Sencer'in İstanbul Üniversitesi bülteninde toplam nüfusun sadece yüzde 9.7 yaşamasına rağmen İstanbul ilinin hekimlerin yüzde 36'sını barındırmakta olduğunu belirtmiştir. Sencer İstanbul'da hekim başına düşen nüfusun 490 olmasına karşın bu sayının Adıyaman'da 15 bin 870'e, Gümüşhane'de 14 bin 160'a, Yozgat'ta ise 16 bin 720'ye yükseldiğini ve bu durumun da toplumda çeşitli altyapı ve toplumsal hizmet olanaklarının belli yerlerde yoğunlaşmasının hekimlerin dağılımında da önemli bir etken olarak rol oynadığının bir kez daha gösterdiğini vurgulamıştır.

Ayrıca 1964'de tüm hekimlerin yüzde 30.8'ini serbest çalışmakta iken bu sayının 1975'de yüzde 45.4'e ulaştığını da belirten Sencer, hekimlerin dağılımında görülen diğer bir dengesizlik konusunda da şunları söylemiştir:

«Hekimlerin dağılımında diğer bir dengesizlik pratisyen uzman oranında giderek büyüyen bir biçimde belirmektedir. 1974 yılı istatistiklerine göre hekimlikte uzmanlaşmanın oranı yüzde 62 idi, 1977 yılı sonuna ilişkin tahminler bu oranın yüzde 75'e yaklaştığı yolundadır.»

Kaybolan reaktör ABD'yi sıkıştırdı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

1965 yılında CIA ajanlarının Himalaya Dağlarında bir nükleer reaktör kaybetmeleri olayının ortaya çıkması üzerine, bu zamana dek gizlenen olay hakkında ABD Dışişleri Bakanlığının soruşturma açmak zorunda kaldığı bildirilmektedir. Bilindiği gibi Hindistan hükümeti, ABD hükümetinden konu ile ilgili açıklama yapmasını istemişti.

Bu arada, Yeni Delhi'de gençlik örgütlerinin yaptığı çağırı üzerine, CIA'nın bu eylemini kınamak için protesto gösterisi düzenlenmiştir. Hindistan'daki fizikci bilim adamlarının ise, hükümetin hemen Ganj Nehrindeki radyoaktivite derecesini ölçmesi gerektiğini belirtmektedirler.

İGD Şişli Şube Kongresi yapıldı

İSTANBUL (İSTA)

Kısa adı İGD olan İlerici Gençler Derneği'nin Şişli Şubesi Genel Kurulu yapılmıştır. Genel Kurul'da MHP ve Ülkü Ocaklarının kapatılarak, faşist katillerden hesap sorulması için savaşım kararı alınmıştır.

Hüsnü Yılmaz, Ahmet Selahattin Yazgılı, Burhan Erdoğan, Ömer Alel ve Ahmet Korkmaz'ın yönetime getirildiği Genel Kurul'da, şubenin bugüne kadar yaptığı çalışmalar anlatılmış, Genel Kurul'a konuk olarak katılan bazı demokratik kuruluş ve sendika temsilcileri ise konuşmalarında, İGD ile dayanışma içinde olacaklarını söylemişlerdir.

İGD Şişli Şubesi Genel Kurulu, Genel Merkez Genel Kurulu'na götürülmek üzere bir dizi karar almıştır. Alınan kararlar şunlardır:

☆ İşçi sınıfının düşünce ve politik örgütlenmesi üzerine konan yasağın 141-142. maddelerin kaldırılması,

☆ Seçme yaşının 18, seçilme yaşının ise 21 olması,

☆ UDC'nin hayata geçirilmesi için etkin çalışma yapılması,

☆ MHP ve Ülkü Ocaklarının kapatılarak faşist katillerden hesap sorulması,

☆ Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'na üye olunması için yasal işlemlere başlanması,

☆ Havana'da yapılacak Dünya Gençlik ve Öğrenci Haftası için çalışmalar yapmak üzere bir komite kurulması,

☆ Gerici ve faşist içerikli ders kitaplarının kaldırılması için etkin savaşım verilmesi.

SAHİBİ
POLİTİKA Basım Yayın A.Ş.
adına
KEMAL TÜRKLER

Genel Yayın Müdürü:
AYDIN ENGİN
Müessese Müdürü:
HALUK YETİŞ

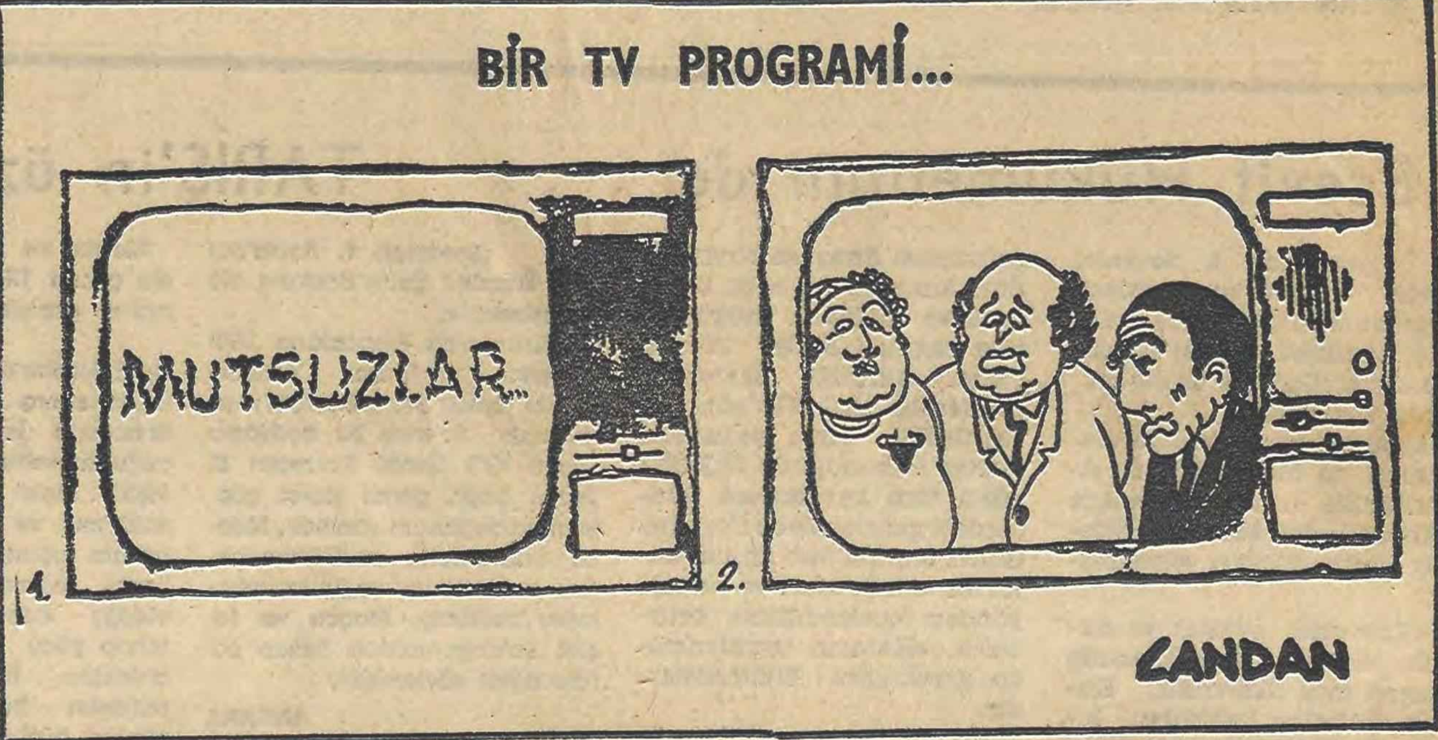
Yazı İşleri Müdürü: AYDIN ŞENESEN
Teknik Yönetmen: YAVUZ KÖSEMEN
Ankara Temsilciliği: İSTA
(SÜLEYMAN COŞKUN)

DİZGİ: Politika Basım Yayın A.Ş. Tipo Tesisleri
BASKI: Güneş Matbaacılık A.Ş.
DAĞITIM: Hürriyet Gazete Dağıtımı A.Ş.
ANKARA BASKISI: Yenigün Gazetesi Matbaası

Abone koşulları:
Yurt içi Yıllık 750 TL - 6 aylık 400 TL - 3 aylık 200 TL
Yurt dışı Yıllık 900 TL - 6 aylık 500 TL - 3 aylık 250 TL
Avrupa uçak farkı olarak her sayı için 6.50 TL ek ücret alınır

İLAN TARİFESİ
Bütün Türkiye ve Avrupa sütun santimi 200 TL
İstanbul Baskısı 100 TL Yayın İlanları 50 TL

Politika'da radyo-televizyon

Haftadan seçmeler

17 Nisan, Pazartesi

«Evrende İki Konu» ile başlayan bugünkü program, **«Türk Sanat Müziği Toplu Programı»** ile sürecek. **«Minik Konser»**de ise Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Bizzet'in **Bir Fransız Dansı** adlı yapıtını seslendirecek. Sürekli film **«Mutsuzlar»**ın 9. Bölümü'nden sonra Çanakkale Seramikleri'nin tanıtılacağı Pazartesi yayını **«Spor»** programı ile sona erecek.

18 Nisan, Salı

«Pinokyo»nun **Doktor Üzüntü** adlı bölümünden sonra yayına girecek olan **«Milli Parklarımız»**da **Termessos Milli Parkı** tanıtılacak. **Miras** adlı bölümün yayınlanacağı **«Beş Dakika»**dan sonra, **«İstanbul Magazin»** ekrana gelecek. **«Türk Hafif Müziği Bir Solist»**te ise **Rüçhan Çamay'ı** izleyeceğiz. Çamay, üç İngilizce, beş Türkçe parça söyleyecek. İlkini geçtiğimiz hafta izlediğimiz **«Türk Romanı ve Gerçekler»i** yine Işık Yenersu sunuyor. Bu bölümde Şemsettin Sami'nin **Taaşşuk-u Talat ve Fıtnat** adlı romanının ikinci bölümü yayınlanacak.

19 Nisan, Çarşamba

Hayvanları tanıtıcı, dış kaynaklı bir programdan sonra yayına girecek olan **«Çocukların Televizyonu»**nda **Idık ile Bıdık** kukla oyunu ve **Tonton Ailesi**'nin serüvenleri izlenecek. **Huri Sapan, «Türk Halk Müziği Bir Solist»** programında beş türkü söyleyecek. **Hamilelikte Dikkat Edilecek Özellikler** adlı bölümün yayına gireceği **«Beş Dakika»**dan sonra ekrana gelecek olan **«Türk Gemiciliği»**nde **Tersanelerimiz** işlenecek. 21.20'de **«Acemiler»**in **Meydan Kavgası** adlı serüveniyle sürecek olan yayın, **«Klâsik Müzik»** ile sona erecek.

20 Nisan' Perşembe

Canlılar Dünyasında Bitkilerin Yeri adlı konunun tartışıldığı **«Gelin Tartışalım»**dan sonra yayına girecek olan **«Geleceğe Miras»**ta, **Yıkma, Restore Etme, Yeniden Deneme** adlı bölüm izlenecek. **Çocukların Güvenliği** konulu bölümün yer alacağı **«Beş Dakika»**dan sonra **«Zengin ve Yoksul»**un 23. Bölümü ile sürecek yayın. Sürekli film den sonra Müzik Eğlence Yayınları Şubesi'nce hazırlanan **«Bahar Şarkıları»**nda Türk Sanat Müziği solistleri **İclâl Eroğlu** ve **Kadri Şarman'ı** izleyeceğiz.

21 Nisan, Cuma

Sürekli film **«Kaybolan Adalar»**dan sonra yayına girecek olan **«Spor'un Öyküsü»**, sporseverler için ilginç bir program Spor'un Tarihçesi'nin anlatıldığı ilk bölümden sonra, **«Minik Konser»**de piyanist **Banu Sözüar Chopin'in Re Minör Prelüt'ünü** seslendirecek. **«Kemal Tahir'i Anma Programı»**nda, yazarın ölüm yıldönümü nedeniyle tanıtıcı bir program geliyor ekrana. 21.15'de yayına girecek olan **«A'dan Z'ye»** adlı yarışma programından sonra yayına girecek olan **«Hanedanların Çöküşü»**nde **Çarların Sonuncusu** adlı bölüm izlenecek.

22 Nisan, Cumartesi

«Akıllı Köpek Lassie»nin, Lassie ve Kunduzlar adlı serüveniyle başlayacak olan Cumartesi yayını, kısa metrajlı ilk Türk çocuk filminin ikinci bölümü **Aydede'ye Gidiyoruz** ile sürecek. 19.00'da yayına girecek olan **«Spencer'in Pilotları»**nda **Hükümlü** adlı bölüm yayınlanacak. Heyecanlı bir serüvenden sonra izleyeceğimiz **«Beş Dakika»**da bazı işyerlerinin turistleri kandırarak fazla para almalarını işleyen **Turistik Fiyatlar** adlı bölüm yayınlanacak. **«Küçük Karadenizli»**de, Ankara'daki balıkçı tezgâhlarından çekimine başlanan ve Doğu Karadenizde çekimi noktalanan Hamsi'nin öyküsü yansıtılıyor. Daha sonra, Nevruz nedeniyle Türkiye'ye gelen ve Emel Sayın ile Ajda Pekkan'a besteler yapan İranlı kompozitör ve besteci **Anoushirvan Rohani'nin Emel Sayın** ile yaptığı bir ortak programı izleyeceğiz. 21.45'de yayına girecek olan **«Kazaklar Nasıl Futbol Oynuyor?»** adlı çizgi filmde ise, futbolun güldürü yanı yansıtılıyor. Dış kaynaklı bir müzik filminden sonra ekranlara, ülkemizi de yakından ilgilendiren **«Eurovision Şarkı Yarışması Finalleri»** geliyor. Paris'ten yapılacak naklen yayın, 22.05'de başlayacak. Türkiye'yi **Nilüfer ve Grup Nazar** temsil ediyor.

23 Nisan, Pazar

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenlerinden naklen yayınla saat 10.00'da başlayacak olan bugünkü yayın, saat 12.00'de **«Televizyon'da Sinema»** ile devam edecek. Küçük seyirciler için hazırlanan **Dünyanın Öbür Ucundan Gelen Uçurtma**, bir Fransız yapımı. **«Çocuk Şenliği»**nden sonra izleyeceğimiz **«Telepazar-78»** içinde yine **Telespor, Korkusuzlar, Teleyarış** gibi bölümler yer alıyor. «Haberler»den sonra yayına girecek olan **«Bir Konu Bir Konuk»**ta Jülide Gülizar'ın sunduğu ve **Anıl Çeçen**'in konuk olarak katıldığı **«Çocuk Mahkemeleri»**ni izleyeceğiz. TV Tiyatro Şubesi'nce hazırlanan **«Altın Kafeste Bir Adam»** oyununun ikinci bölümünden sonra, **«De Gaulle'ün Savaş Anıları»** gelecek ek-... **Günün son** programı **«Klasik Müzik»**.

PAZAR TELEVİZYONU YENİ YAPIMLARI EKRANA GETİRİYOR

Televizyonun en uzun süreli programı olan «Tele Pazar — 78, önümüzdeki günlerden itibaren yeni yapımlarla izleyicilerin karşısına çıkacak. Bir süredir tekdüzeliğiyle seyircileri sıkan programın yeni yapımlarında eğlendirme, eğitme ve spor konuları ağırlıkta.

Nisan ayından itibaren **Telepazar'da yer alacak olan programlarla ilgili olarak bir yetkili şunları söylüyor:**

«Telepazar önümüzdeki aylardan itibaren yeniliklerle ekrana gelecek. Programda bundan böyle daha çok parodiye yer veriliyor. Yeni parodilerle ekranın sevilen kişileri yer alıyorlar. Bunlardan bir tanesi uzun süredir ekranlardan uzak bulunan Enis Fosforoğlu. Bu arada sporun güncel konuları da parodiler halinde **Telepazar** içinde yer alacak.

Fatih Orbay'ın sunduğu **«Görüp Gördürenler»** programı sona eriyor. Bunun yerine yine Orbay'ın yürüteceği **«Çizgilerin Dili»** adlı eğlence programı ekrana getirilecek. Yine ilgiyle izlenen **«Türkülerin Öyküleri»** de bitecek yapımlardan. Bu programın yerine aynı türdeki şarkıların öyküleri yer alıyor.

Nuray Saydar'ın uzun bir süredir hazırladığı **«Magazin Dergisi»** adlı yapımda önümüzdeki günlerde izleyicilere sunulacak. Tüm bunların yanında çeşitli çizgi filmler, yabancı müzik şovlarıyla **«Telepazar 78»i** zenginleştireceğiz.

Tüm amacımız, bir tatil gününde ekranları başında oturan seyircilerimizi doyurabilmek.»

"Çözülme„nin laboratuvar çalışmaları başladı

Televizyonun ilgi çeken yapımlarından **«Çok Sesli Bir Ölüm»** adlı TV filmini gerçekleştiren Yücel Çakmaklı, Ahmet Beyazit yine Rasim Özden Ören'in yazdığı yeni bir yapımla karşımıza çıkacaklar.

Kahramanmaraş ve yöresinde 18 günlük bir çalışma sonucunda görüntülenen film **«Çözülme»** adıyla ekrana gelecek.

İçinde bulunduğumuz günlerde kurgu ve seslendirme çalışmaları başlayan Çözülme Anadolu ailesinin sorunlarını yansıtmaya çalışıyor.

Yardımcı rollerde Kahramanmaraş'lıların oynadıkları filmde rolleri paylaşan sanatçılar şunlar: Beyhan Hürel, Selçuk Özer, Güner Akın, Perihan Ateş İlhan Ersoy, Kamil Erşahin, Ahmet Mısırlıoğlu, Baykal Kent, Mete Yavaşoğlu, Tomris Çetinel ve Nusret Çetinel.

«Çözülme»nin konusu kısaca şöyle: «Hasta bir baba, yaşlı ana, genç bir kız ve bunalımlı bir delikanlıdan oluşan aile içinde huzursuzluk gün geçtikçe artmaktadır. Aile bireyleri birbirlerinden uzaklaşmakta, aralarındaki uçurum büyümektedir. Günün birinde delikanlının iki arkadaşıyla birlikte katıldığı kumar partisinde cinayet işlenir... Bu olay aileyi iyice karıştırır...»

RADYO'DAN SEÇMELER

PROGRAMIN ADI: BİR SANATÇININ GÜNLÜĞÜ
17.4.1978
Pazartesi 21.15
Konu: Vasfi Rıza Zobu - Bedia Muvahhit

PROGRAMIN ADI: SANAT DERGİSİ
18.4.1978
Salı 21.15
Konu: Ömer Uluç - Orhan Peker - Ayfer Işıldar (Bursa G.S. Galerisi) - Özdemir Altan - Sahnelerimizden bir oyun (N. Serezli - T. Aşkıner) - Ank. ve İzmir sanat olayları

PROGRAMIN ADI: MESLEKLER VE OKULLAR
20.4.1978
Perşembe 12.20
Konu: Endüstr[illegible]şme ve mesleki teknik eğitim olanakları (P[illegible] [illegible]fzı Doğan)

PROGRAMIN ADI: KENT VE İNSAN
20.4.1978
Perşembe 14.15
Konu: Kentsel yönetim ve sorunları

PROGRAMIN ADI: YAŞAYAN EKONOMİ
21.4.1978
Cuma 12.20
Konu: Yabancı sermaye (Dr. Güngör Uras)

PROGRADIN ADI: TAŞ PLAKLARDA
22.4.1978
Cumartesi 11.00
Konu: 1920 sonrası dünyayı saran müzik akımları, basında yer alan eleştiriler

PROGRAMIN ADI: RADYO SÖZLÜĞÜ
23.4.1978
Pazar 11.30
Konu: Sinema

Televizyonda "sansür„ yok mu?

RADYO TV YAZILARI

Oğuz MAKAL

Sinemadaki sansür uygulamalarını bilirsiniz. Son günlerde başta Sine-Sen olmak üzere birçok demokratik sanat ve kültür kuruluşu, kadro ve sendikalar kangren olmuş bu konuda hükümeti uyarıcı girişimlerde bulunuyor.

Sinema alanındaki sansür bilinen bir konudur. **Peki TRT'de, Televizyonda sansür nerden çıktı,** diyeceksiniz.

Sinema alanındaki sansür «Polis Vazife ve Selahiyetleri Yasası»nın 6. maddesinin buyruğuna uygun olarak 1939 tarihli bir kararname ile yürürlüğe giren bir tüzükle gerçekleşir. Bu tüzüğe göre Ankara'da kurulu bulunan **Merkez Film Kontrol Komisyonu** senaryo ve filmleri inceler, gerekene izin verir, gerekeni yasaklar.

Televizyonda ise, adı geçen kurula benzer bir «kurul» gösterilecek olursa, TRT Yönetim Kurulu demek son derece olağan. Çünkü şu anda gerici ve faşist eğilimli kişilerin görev aldığı bu kurul, TRT'nin ileriye dönük tüm çabalarını, ilerici program ve film uygulamalarını engellemektedir. Örneğin, TRT Yönetim Kurulu'na götürülen onbir yerli edebiyat dizisi, önerisi bu kurulun yapısına uygun olarak suya sabuna dokunmayan romanlardan seçilmiştir. Birkaçı dışında...

Söz konusu sansür kurulunun ilki TRT Yönetim Kuruludur. İkincisi, televizyon içindeki **Ankara Daire Başkanlığı ve Genel Müdürlük kademelerinde ayrı ayrı kurulu denetim organlarıdır.**

Bugüne dek -özellikle bay Karataş döneminde- **denetçiler** kasırga havası estirmişler, ilerici, gerçekçi programların ekrana gelmemesinde birinci derecede rol oynamışlardır.

TRT içindeki bu kuruluşların uygulamaları, gerçekten sinema alanındaki kuruluşun uygulamalarına benzemektedir. Özü aynıdır.

Kuşkusuz en önemlisi denetçilerin ilerici-gerçekçi programları yasakladıkları savına sıkı sıkıya bağlı kalarak, program üretmeyen TV görevlilerinin tutumudur. Çünkü TV içindeki programcılar böylesine bir saplantıyla gerçekte kendi kendilerini sansür etmektedirler. Bu nedenledir ki son yıllarda gerçekçi programların sayısı parmakla gösterilecek denli azalmıştır.

Bu tür programların azlığı, üretilmemesi nedeniyle de yabancı programlar, dizi filmler televizyona doluşmuştur.

Oysa TV içindeki cesur ve kararlı programcılar yapacakları atılımlarla, gerçekçi program uygulamalarını hemen başlatabilirler. Geçtiğimiz günlerde böylesine bir uygulamaya tanık olduk. «Enerji» konulu program özgün bir araştırma, soruna açıklıkla yaklaşma ve dile getirme, kurgulama örneği olarak karşımıza çıktı. Biraz uzun tutulmasına karşın bu program, son aylarda rastlayamadığımız bir gerçekçilikle soruna yaklaşıyor, aydınlatmaya çalışıyordu.

Eğer «bitmeyen düğüm» Genel Müdür sorunu çözümlenir ve TRT'de yeniden düzenleme başlatılırsa, yıllardır TRT içinde gizli ve sinsi bir şekilde sürdürülen bu sansür uygulamalarına da çözüm getirilebilir. En azından denetimin anlamı yeniden saptanır, özü yumuşatılabilir. TRT Yönetim Kurulu yasayla oluşmuştur. Tümüyle kaldırmak şu anda olanaksızdır. Ama niteliğini değiştirmek olağandır. Gerçekte bu konuda fazla gayret harcamaya da gerek kalmıyor. Çünkü MC ataması Yönetim Kurulu'nun görev süresi **19 Nisan günü** sona eriyor... Ama değişim bizi yanıltmasın. Yeni hükümetin atadığı yeni sansür kurulu üyelerinin **«Güneşli Bataklık»** gibi gerçekçi, ilerici, tutarlı bir filmi ayaklarının tozuyla yasakladıklarını unutmadık.

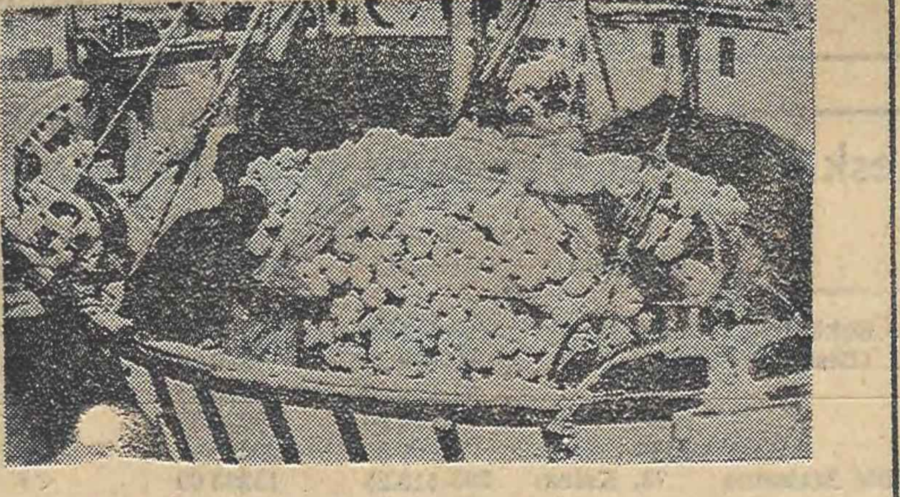
«MESLEKLER» ADLI YENİ BİR PROGRAM HAZILANIYOR

★ **BAŞLANGIÇTA 12 BÖLÜM OLARAK DÜŞÜNÜLEN YAPIM İZLEYİCİDEN GELEN İSTEMLER DOĞRULTUSUNDA SÜRDÜRÜLECEK**

Televizyon Kültür Bölümü yeni yayın döneminde ekrana getirilecek olan yeni bir dizi programın çekimlerini sürdürüyor. Başlangıçta 12 bölüm olarak planlanan dizi izleyiciden gelen istem ve gereksinmelere göre biçimlendirilecek.

15 gün ara ile yayınlanacağı bildirilen **«Meslekler»** programı Oğuz Mutlucan ile Sami Öncü'nün imzalarını taşıyacak. Sunuculuğunu Fikret Terzi'nin üstlendiği dizi, mesleklere işlerlik kazandırmayı amaçlamakta. Programın ilk bölümünde mesleklerin ilk çağlardan günümüze dek olan evrensel gelişimi ve oluşumunun sergilenmesi ile çağımız insanlarının meslek seçme ve edinme koşulları işleniyor. Daha sonra gelen bölümlerin her birinde ayrı bir mesleğin sosyo-ekonomik açıdan ele alındığı ve bunlarda ağırlığın işlenen mesleğin toplumdaki yeri, önemi ve işlevine verildiğini bildiren ilgililer dizinin üç bölümünün hazırlandığını belirtiyorlar. Mesleğe hizmet verenlerle, meslekten hizmet alanların ilişkilerinin belge-röportaj ve parodilerle sunacak dizinin konuları arasında: Gazetecilik, şoförlük, öğretmenlik, terzilik, berberlik, mimarlık, çöpçülük, postacılık, müzisyenlik, kunduracılık, memurluk ve ev kadınlığı bulunuyor.

HAZIRLAYAN
SET AJANS

KÜÇÜK KARADENİZLİ (Hamsi)

Belgesel film-Süresi: 35, Yayın: 15 Nisan 1978 Cumartesi 20.40.)

Ankara'da, balıkçı halinde yapılan çekimlerle başlayan belgesel, Doğu Karadeniz'de yapılan çekimlerle sürüyor.

Hamsi Iğrıbı'nın avlanma biçimi, kıyı ve açık deniz balıkçılarının deniz emekçilerinin, çalışanların bu kesiminin sorunları filmde ele alınmaya çalışılıyor.

Genel balık üretimimiz içinde yüzde 75 gibi çok önemli bir yer tutan hamsi üretiminin, denize dayalı ekonomimiz açısından, gerektiği gibi değerlendirilip-değerlendirilmediği de ele alınıyor.

Metin : **Orhan TUNCEL**
Seslendiren : **Serpil AKILLIOĞLU**
Yapım : **Süleyman SAYLAN**
Yönetim : **Orhan TUNCEL**

"Bir taşralı öğrenci„ Mayıs'ta ekrana geliyor

★ «BİR TAŞRALI ÖĞRENCİ» ŞU GÜNLERDE İSTANBUL'DA ÇEKİLİYOR

Televizyon Tiyatro bölümü yapımcılarından Engin Atatimur ile Ünal Küpeli, yüksek öğrenim gençliğinin sorunlarını dile getiren bir programın çekimlerine başladılar. Mayıs ayı içinde izleyicilere sunulacak olan program **«Bir Taşral Öğrenci»** adını taşıyor. Taşradan yüksek öğrenim için İstanbul'a gelen bir gencin karşılaştığı güçlükler ve sorunlarının konu edildiği yapım şu günlerde İstanbul'da çekiliyor. Yapımda Mahmut Hekimoğlu, Gölgen Bengü, Sibel Avcı, Naşit Hazel ve Sevda **Aktolga rolleri paylaşıyorlar.**

